

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Svmmi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

Qvæstio V. De requisitis ex parte formæ ad electionem, seu de variis
eligendi Pontificem modis, & formis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

supremo, irrita est, ex Iasone, *l. non minorem*,
C. de transact. & aliis apud Rodriguez *tom. 2.*
quest. 52. art. 15. ergo etiam irrita est electio.
Respondeo primò, negando consequentiam,
quia à disparatis non valet illatio: secundò,
antecedens non admitti à Menochio *de arbitrat. lib. 1. q. 62.* & aliis, præsertim si processus
die inceptus fuit, & in noctem vsque pro-
rogatus.

QVÆSTIO V.

*De requisitis ex parte formæ ad
electionem, seu de varijs eli-
gendi Pontificem modis
& formis.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Eligendi Magistratus forma quotuplex sit.*
- 2 *Electio Ecclesiasticorum per sortes, vetita est.*
- 3 *Electiois forma quotuplex sit.*

I P R I M A

PRIMA CONCLUSIO.

I R I P L E X assignari potest modus, quo Magistratus instituitur, seu quo aliquis in dignitate, vel officio constituitur, primus est per electionem, vt Imperator, Rex Poloniae, & alij; secundus per sortitionem, vt olim apud Persas, & alias nationes; tertius per successionem, vt in Hispania, Gallia, Anglia; has autem eligendi rationes ab hominibus inuentas fuisse nulli dubium est; cum enim homines vellent sibi Reges constituere formam constituendi sibi Reges per electionem inuenierunt, sed quia nonnulla inter eligendum dubia aliquando exurgebant (vt quando paria erant Electorum vota) ad sortes confugiebant, iisque litem dirimebant, deinde Regi, seu Principi, sic Electo facultatem transmittendi Regnum, seu Principatum in successores aliquibus in locis concesserunt, & hæc vocatur acquisitio Regni, seu Principatus, ac Magistratus per successionem; hæc porro successio, vel contingit sanguinis propagatione, (nam qui Principi proximior est, succedit:) vel contingit designatione defuncti, vt experientia docet.

SECUN

SECUNDA CONCLUSIO.

2 **M**agistratus, seu Præsules Ecclesiastici, non constituuntur per fortitionem. Ratio est, tum quia periculum est, ut fors super indignum cadat; tum quia ius Canonicum vetuit sortes in dignitatibus Ecclesiasticis, *cap. ult. de sortileg. & ibi Glossa; Alban. quest. 38. Azorius 2. part. lib. 4. cap. 5. quesito 6. Miranda in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 18. Tuscus tom. 2. concl. 79.* Neque constituuntur per successionem, siue loquamur de successione quæ fit sanguinis propagatione, siue de illa quæ fit designando successorem; cum enim Ecclesiastici voto castitatis obstricti sint, non possunt dignitates Ecclesiasticas ad successores deferre propagatione sanguinis; & cum Ecclesiastici successorem sibi eligere nequeant, non possunt dignitates Ecclesiasticas, ad alios transmittere per designationem; quanquam peculiaris difficultas est, utrum Papa possit sibi successorem eligere, vel designare, de qua re *infra quest. ult.* cum ergo Præsules Ecclesiastici, non constituantur fortitione, aut successione, dicendum est constitui electione; hæc porro electio, si ab vno tantum fiat, vocatur institutio, vel collatio; si à pluribus fiat, propriè appellatur electio, ex Aristotele 2. *Ethic.* S. Tho-

ma 2.2. *quest.* 13. & aliis, quos retuli *in tractatu de beneficiis.*

Sed modò peculiare dubium hic suboritur, vtrum suborta inter duos discordia in electione Summi Pontificis, vter eorum sit electus, mitti possint sortes, ita vt is verus sit Pontifex, super quem sortes ceciderint. Cardinalis, & alij, quos citat, & sequitur Felinus *cap. Capitulum, num. 21. vers. Sed seruando, de rescript.* Sanchez *in opere morali, lib. 2. cap. 38. num. 80.* Paulus Layman *lib. 4. tract. 10. cap. 3. num. 9.* affirmant, modò id fiat de consensu Cardinalium, ad quos electio spectat; sed negatiua sententia sustinenda est, quia Pontifex hoc tempore eligi non potest, nisi seruata Summorum Pontificum Gregorij XV. & Vrbanij VIII. forma, de qua infra.

TERTIA CONCLUSIO.

3 **T**Res sunt species, seu forme electionis, ex Innocentio *in c. quia propter, de elect.* prima fit per scrutinium; secunda per inspirationem; tertia per compromissum, *cap. quia propter, de elect.* Electio per scrutinium perficitur certo numero suffragiorum, dum videlicet singulorum vota feruntur, vt is electus censeatur, qui certum suffragiorum numerum obtinere

obtinuerit, seu iuxta conventionem, vel statutum. Electio per inspirationem fit suffragiis omnium, nemine dissentiente. Electio per compromissum contingit, dum Electores inter se non conveniunt, & ob id alium, vel aliquos eligunt, ut electio ipsius iudicio, vel arbitrio fiat, has omnes electionis formas servari permittit Gregor. XV. & electionem alia ratione factam irritat, ut patet ex §. *matura*, & §. *quod si electio*. Addi posset quarta creandi Pontificem forma, quæ fieri potest à Papa, designando, seu eligendo successorem. Has singulas electionis formas seorsim maioris perspicuitatis gratiâ explicare decreui in quatuor punctis proximè sequentibus.

PVNCTVM I.

De electione per scrutinium, seu per scrutinium, & accessum. In hoc puncto explicabo conditiones ad electionem per scrutinium, vel per scrutinium & accessum requisitas.

SVMMA RIVM.

- 1 *Electio per scrutinium requirit debitum suffragiorum numerum.*

I 3

2 *Suffra*

134 *De Electione legitima*

- 2 *Suffragium iam latum, an reuocari possit?*
- 3 *Suffragium in quo plures nominati sunt, irritum est.*
- 4 *Electio fieri debet per secreta suffragia.*
- 5 *Suffragium quandónam dicatur secretum.*
- 6 *Electio facta per adorationem inualida est.*
- 7 *Electio valida est etiamsi Cardinalis retulerit quod in suo suffragio continetur.*
- 8 *Electio an valida sit, dum Cardinalis suum suffragium alijs ostendit antequam illud clauderet.*
- 9 *Electio valida est etiamsi aliqui tulerint sua suffragia aperta, is tamen cui lata sunt non fuit electus, sed alius.*
- 10 *Electio an vitietur ob duo, vel tria suffragia aperta.*
- 11 *Electio inualida est, dum quis seipsum eligit, & ipsius suffragium complet numerum ad electionem requisitum.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **Q**uatuor saltem conditiones in electione per scrutinium necessariae sunt. Prima est, vt adsit debitus suffragiorum numerus, debitus autem numerus consistit in suffragiis duarum partium Cardinalium in Conclauis existentium, siue ad hunc numerum

rum perueniatur in solo scrutinio, vel in scrutinio, & accessu simul; nam *in bulla Gregor. XV.* dicitur, *suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu.* An autem in numero suffragiorum computari possit suffragium, quod electus sibi tribuit, constabit ex infra dicendis *conditione 4. num. 14.*

2 Quæres utrum is qui suum suffragium tulit, possit illud reuocare, & alium eligere. Respondeo negatiuè dum suffragium in calice positum est. Ratio est, tum quia eligens iam functus est munere suo, & electo per huiusmodi suffragium acquisitum est aliquod ius, licet non plenum, nec perfectum; tum quia nemo mutare potest consilium in alterius præiudicium, dum res non est integra, sed inchoata, *l. nemo, ff. de reg. iur.* tum quia huiusmodi mutatio, & reuocatio damnum Ecclesiæ afferre posset, hoc enim pacto protrahi & differri posset electio in qua periculum est in mora *cap. cum inter uniuersas, de electione*: ita Glossa, Ioannes Andreas, & Panormit. *in cap. unico verb. occultis, ut Ecclesiastica beneficia*, Syluester *verbo electio 2. quæst. 4.* Miranda *in manuali Prelatorum, tom. 2. q. 23. art. 24.* Rodriquez *tomo 2. quæst. 51. art. 7.*

3 Secunda conditio est, ut in schedula scrutinij,

tinij, vel accessus, plures non nominentur, alioquin suffragium irritum est, licet postea in accessu liberum sit illi qui huiusmodi suffragium cum plurium nominatione in scrutinio tulit, eligere vnum ex nominatis in primo scrutinio, vel ad alium accedere, qui in scrutinio ab vno saltem nominatus fuerat, vt patet ex eadem Gregorij bulla, ibi: *Nulli autem tam in schedula scrutinij, quàm accessus plures nominare liceat, alioquin suffragium, in quo plures fuerint nominati, nullum sit; accedere tamen vni ex nominatis à se in dicta schedula, vel alij, dummodo aliquod aliud suffragium in eodem scrutinio tulerit non prohibeatur, & in numero Cardinalium in Conclauis presentium numeretur.*

4 Tertia est, vt electio fiat per suffragia schedularum secreta, alioquin irrita est electio, nam in præfata Gregorij bulla, dicitur, *Quòd si electio aliter, quàm per secreta schedularum suffragia duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu, electi suffragio non computato, celebrata fuerit, nulla sit, & inualida, eo ipso absque vlla declaratione, & ita electo nullum ius tribuat, &c.* Garzias part. 5. cap. 4. n. 183. & sequentibus.

5 Sed modò dubium est, quandònam suffragia schedularum dici possint secreta. Respondeo, dici secreta, dum obsignata sunt, ita
vt

vt ab aliis communiter deprehendi nequeat, quod in ipsis est. Ratio est, tum quia secretum contra distinguitur, à publico, patente & notorio, sed quamdiu suffragium est obsignatum, non est publicum, patens, & notorium; ergo est secretum, oppositum enim oppositas habet rationes, *l. fin. ff. de legat.* tum quia suffragia ideo obsignari iubentur, vt suffragator deprehendi non possit; ergo tandiu suffragium est secretum, quandiu suffragium ita obsignatum est, vt nomen suffragatoris communiter cognosci non possit ab iis, qui schedulam præ manibus habent.

6 Ex dictis sequitur, Primò inuvalidam esse electionem hoc tempore factam per adorationem; tum quia huiusmodi electio non fit per secreta suffragia; electio enim per adorationem olim fiebat præuio tractatu de speciali persona, non solum informatiuo, & consultiuo, sed etiam inclusiuo, vel exclusiuo; deinde sequebatur salutatio, & veneratio, deinde apertum & publicum scrutinium, quo singuli suffragium apertè proferebant, profitebantur, & protestabantur; tum quia præcipuus Gregorij XV. scopus, & finis in hac constitutione fuit, formam eligendi per adorationem auferre, & abrogare; quamuis enim forma electionis per adorationem

I 5 non

non sit intrinsecè mala, nec iuri naturæ aduerfetur (singuli enim ipsius actus, si per se precisè spectentur, mali non sunt, vt patet eos singillatim perpendenti, & examinanti, alioquin tot Cardinales integerrimi, & Pontifices Doctissimi hoc non permisissent:) nihilominus iure merito abrogata fuit propter incommoda quæ ipsam conſequebantur, nempe inquietudo animi, diuifio factionum, præcipitatio deliberationis, & conſiliorum, inæqualis conditio Cardinalium ad Pontificatum, imò perpetua exclusio nonnullorum à Pontificatu, priuatio libertatis ferendi ſuffragia, periculum ſimoniacæ conuentionis, & ſimilia quæ non minus fuſè, & prolixè, quàm eruditè 28. quæſtionibus proſequitur Sopranus *de electione Pontificis lib. 4. part. 2.*

7 Secundò ſequitur validam eſſe electionem, etiamſi aliquis Cardinalium aliis retulerit, quod in ſchedula continetur; ſuffragium enim ſchedulæ adhuc ſecretum eſt, vt colligitur; tum ex allatis rationibus; tum quia fieri poteſt, vt aliud in ſchedula ſcriptum ſit, aliud voce, & ore proferatur; tum quia teſtamentum non deſinit eſſe clauſum, & ſecretum, etiamſi teſtator aliis ſignificet diſpoſitionem in eo contentam; ergo etiam ſuffragium ſchedulæ, non deſinit eſſe ſecretum, quamuis

quamuis suffragator indicet contenta in sua schedula; aliud enim est suffragium, seu contenta in suffragio nō manifestari, aliud ipsummet suffragium schedulæ secretum esse; suffragium schedulæ in se, & materialiter loquendo secretum remanet, etiamsi suffragator manifestet contenta in schedula; nam per huiusmodi manifestationem nihil additur, vel detrahitur suffragio schedulæ, & Summus Pontifex non absolutè, & simpliciter irritauit quamlibet electionem factam per suffragia non secreta, sed eam quæ fit per suffragia schedularum non secreta, vbi notanda sunt illa verba *schedularum non secreta*, ita Garzias *de benef. part. 5. cap. 4. num. 196.* vbi in simili adducit declarationem sacræ Congregationis.

Tertiò sequitur validam esse electionem, etiamsi contentum in suffragio reuelatum fuerit conuento signo, seu nota aliqua ex conuentione superaddita, seu contra signo; quamuis enim reuelans grauiter peccet, & excommunicatione puniatur in bulla Gregor. XV. nihilominus electio valida est, quia suffragium schedulæ adhuc secretum est.

8 Addunt *Nauar. consil. 9. de elect.* Rodriguez *tom. 2. q. 51. art. 9.* & *Sopran. lib. 4. cap. 8. quest. 2. & 3.* Miranda *q. 23. art. 29.* electionem validam esse, etiamsi suffragium aliis Cardinalibus

bus

bus demonstratum sit, antequam clauderetur; electio enim adhuc dicitur facta per suffragia schedularum secreta, id est clausa, & obsignata, non verò aperta, publica, & patentia. Hæc opinio probabilis est, quamvis opposita non careat probabilitate; tum quia suffragium demonstratum pluribus effectum est publicum, nec per occlusionem, & sigillum superadditum publicitatem amittit; tum quia aliud est electionem fieri per suffragia clausa, aliud per secreta; præfata electio diceretur facta per suffragia clausa, non per secreta, ita Garzias *de beneficijs p. 5. cap. 4. num. 193.*

9 Quartò sequitur, validã esse electionem, si nonnulli suffragia aperta, & non obsignata tulerunt, sed is, cui data fuerunt suffragia aperta, electus non fuit, sed alius. Ratio est, tum quia electio istius facta est per suffragia secreta, cum suffragium illud apertum, non ad electionem istius, sed alterius pertineret; tum quia quemadmodum vt electio vitietur ob simoniam, opus est vt simonia influat in electionem; ita vt electio vitietur ob suffragia aperta, & non secreta, opus est, vt suffragia aperta influant in electionem; alioquin electio non dicitur facta per suffragia non secreta, ita Nauar. & Sopran. *locis statim citandis;* Miranda *in Manuali tom. 2. q. 23. art. 19.*

10 Rogabis vtrum electio vitietur, ob duo, vel tria suffragia aperta, seu non secreta; *Nauar.tom.1.conf.9.num.3.de electione*, *Rodriquez quest.regular.tom.2.quest.51.art.9*. *Miran.tom.2.quest.23.art.19*. *Sopran.quest.1.& sequentibus*. & alij in simili loquentes de electione Regularium facienda per secreta suffragia, iuxta dispositionem Concilij Tridentini *sess.25.c.6.de regular*. asserunt electionem non vitari, & subuerti, etiamsi vnus, vel duo suffragium apertum, & non obsignatum ferant, nisi hoc publicè constaret, & permetteretur à Capitulo. Ratio ipsorum est, primò, quia factum vnus aut plurium, toti Capitulo, seu Collegio nocere non debet; secundò, quia alioquin in vnus, vel alterius potestate positum esset quamcunque Romani Pontificis electionem turbare; quisque enim posset suffragium apertum ferre, & secuta electione alicuius, qui sibi non probatur, opponere vitium suffragij non secreti. Tertiò, quia illud vitium irritam reddit electionem, quòd culpa electi committitur, hoc autem vitium non committitur culpa electi, cùm ipse inscius sit talis vitij, vt suppono, nullum enim vitium imputari potest culpæ illius, qui præfatum vitium ignorabat: peccatum enim non est, nisi sit voluntarium: voluntarium autem esse non potest, vbi deficit cognitio.

Hinc

Hinc præfati Doctores inferunt præfatam electionem validam esse, nisi fortè toti Collegio constet, de suffragio aperto. Tunc dicitur aliquid constare toti Collegio, seu notum esse toti Collegio, seu fieri Collegio vidente, aut consentiente, seu collegialiter, dum omnes hoc sciunt, & præterea sciunt hoc sciri ab aliis; quamobrem, si omnes quidem aliquid sciant, sed nesciant idem ab aliis scire, non dicitur sciri collegialiter, sed potius singulariter; consequenter illud dicitur secretum toti Collegio, sicut notorium illud dicitur, non quod centum, mille, & plures sciunt, si singulariter sciunt; sed quod quis ita scit, ut sciat etiam ab aliis sciri.

Sed mihi respondendum videtur, cum distinctione, vel is qui electus fuit, habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, vel non habuit: si habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, probabile est electionem validam esse, quia dicitur facta per secreta schedularum suffragia; aperta enim superflua sunt, ut suppono, nec electioni aliorum obesse debent; si verò non habuit numerum sufficientem, sed suffragia aperta numerum sufficientem cum aliis constituebant, existimo electionem invalidam esse, quia dicitur aliter facta, quàm per secreta suffra

suffragia ; facta enim fuit non solum per suffragia secreta , verum etiam per non secreta , etiamsi forte Capitulum capitulariter ignoraret ; ignorantia enim Capituli non efficit , vt suffragia schedulerum aperta , secreta sint ; ita Garzias *de benefic. part. 5. cap. 4. num. 184. & 193.*

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo primò , vitium vnus , vel plurium non nocere toti Capitulo , ita vt totum Capitulum puniri debeat , sed solum ipsimet delinquentes. Respondeo secundò vitium vnus , vel plurium in præfato casu non nocere toti Capitulo , vel Collegio , sed non prodesse , quia ipsorum suffragium non sufficit ad electionē.

Ad secundam respondeo , cuilibet competere ius turbandi electionem , quæ legitimè facta non fuit , præsertim si electio nondum completa fuit ; completa verò , & absoluta electione , credendum non est , præsertim alleganti propriam turpitudinem , vt suprà dixi , cum Baldo , & aliis *cap. inter dilectos de donat. & l. mercenale m, C. de condit. ob turp. caus.*

Ad tertiam respondeo , electionem aliquando irritari , non solum ob culpam electi , verum etiam ob defectum formæ substantialis , sine culpa electi contingentem.

II Quarta conclusio est , vt nullus seipsum eligat.

eligat. Ratio est primò, quia Gregorius X. in §. *numerum*, & in §. *quod si electio*, decernit neminem posse sibi suffragium dare, & huiusmodi suffragium computandum non esse in duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi præsentium requisitis, quamvis ipsemet electus computandus sit in numero Cardinalium, consequenter si sexaginta Cardinales computato electo in Conclavi existant, is qui obtinuit quadraginta suffragia; censetur legitimè electus, modò sibi suum suffragium non dederit, alioquin non est legitimè electus defectu debiti numeri; suffragium enim proprium non prodest; ob id in præfato casu, in quo quis habuit quadraginta suffragia, aperiendum est suffragium electi, ut cognoscatur an ipse sibi suffragatus sit.

Secundò, quia nemo sibi sumere debet honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron *ad Hebr. 5.*

Tertiò, quia nemo debet oriri à se ipso, *cap. in Scripturis 8. quest. 1.*

Quartò, quia suffragiis confertur potestas, & iurisdictio; sed nullus potest sibi iurisditionem dare; ergo neque potest sibi suffragium dare, seu eligere: minor probatur, quia interdantem, & acceptantem, necessaria est distinctio, *l. 1. ff. de auctor. tutorum, & cap. finali, de constitut.*

stitut. nec vllus potest seipsum producere, electus autem ad aliquam dignitatem, cense- tur moraliter, & ciuilitur productus, quoad illam dignitatem ad quam electus est: ex quo licet inferre suffragium, quo quis ante Gre- gorianam constitutionem se ipsum eligebat, non profuisse, nec computatum fuisse in nu- mero suffragiorum, sicut neque modo com- putatur, licet in numero eligentium com- putetur nunc persona ipsa quæ se ipsam eli- git, aliàs verò non computabatur, & ob id ipsius suffragium non proderat positiuè, sed negatiuè, quatenus eligens seipsum, non com- putabatur in numero eligentium, sicque mi- nor suffragiorum numerus ad electionem suf- ficiebat, ita Romanus *consil. 227.* Gondislaus Villadiego *de orig. & potest. Cardin. quest. 5. num. 24.* Panormit. & alij, quos citat & sequi- tur Gambarara *de potest. legati, lib. 9. num. 140.* Na- uarr. *lib. 1. consil. 6. num. 4. de elect.* Miranda *in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 15.* Albanus *quest. 18. de Cardinalibus.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 5. quesito 8.* Emanuel Rodriquez *tom. 2. quest. regular. quest. 53. art. 12. sub finem.* Sopran. *in tract. de elect. Pontificis, lib. 4. cap. 8. quest. 5.* contra Bartholomeum Soccinum asserentem absolutè electionem sui valere, & votum pro se ipso in electione computandum esse, &

K

contra

contra Bart. *l. si consul. ff. de adopt.* existimantem aliquem posse seipsum eligere, dum facultas eligendi pluribus commissa est, non verò quando vni tantum est demandata, *l. si mandauero, §. si tibi. ff. mandato*; quæ sententia probabilis mihi videtur præcisa Gregorij XV. constitutione. Ratio est, quia dum facultas eligendi pluribus commissa fuit electio fit à communitate, à qua singulares personæ seorsim sumptæ inadæquatè distinguuntur; & hæc distinctio sufficit ad collationem dignitatis, & iuxta istam distinctionem, facilè solui possent rationes aliorum DD. præcisa illa, quæ ex Gregorij Bulla desumitur, & est præcipuum quartæ conditionis fundamentum.

P V N C T V M II.

De electione per compromissum.

S V M M A R I V M.

- 1 *Compromissum de consensu omnium Cardinalium fieri debet.*
- 2 *Electio per compromissum, valida non videtur, nisi Cardinales compromittentes consentiant,*

sentiant, non solum in compromissum, verum etiam in ipsos compromissarios.

- 3 *Compromissum qua forma ineundum sit.*
- 4 *Taciturnitas an sufficiat ad compromissum.*
- 5 *Compromissarij in electione Pontificis plures esse debent.*
- 6 *Compromissarij quot esse possint.*
- 7 *Compromissarij qua forma instituendi sint.*
- 8 *Compromissarij in electione Papæ debent esse Cardinales.*
- 9 *Compromittere nemo potest in seipsum.*
- 10 *Compromissarius ab aliis eligi potest.*
- 11 *Compromissarij debent eligere Papam in Conclavi clauso.*
- 12 *Compromissarij seruare debent formam sibi à Cardinalibus compromittentibus præscriptam.*
- 13 *Electio minus idonei facta à compromissariis, an valida sit.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **S**EX conditiones in electione Summi Pontificis per compromissum seruandæ sunt.

Prima est, vt omnes & singuli Cardinales præsentés consentiant, vt colligitur; tum ex cap. in causis, de electione, & ex cap. quia propter, de electione; tum ex constitutione Gregorij XV. ibi,

K 2 præter

*præterquam si omnes, & singuli Cardinales similiter in Conclauis præsentibus, nemine dissentiente, aliquibus ex eorundem Collegio Cardinalium committerent eligendi potestatem, qui vice omnium Catholica Ecclesia prouiderent. Ratio autem, qua Gregorius X V. adductus videtur ad hoc statuendum, est, tum quia Compromissarius eligit vice omnium; ergo par est, ut consensum omnium obtinuerit; tum quia Cardinales constituendo Compromissarium, in ipsum ius suum circa electionem transferunt; ergo par est, ut Compromissarij electi fuerint ab omnibus, & singulis; nam quod omnes tangit ab omnibus approbari debet *de reg. iuris, in 6.**

Verum si rei naturam spectemus, necessarius non est omnium consensus in compromissarium, consequenter Summi Pontificis constitutione decerni potuisset, ut compromissum validum censeatur, accedente solum maioris partis Collegij consensu; nam quod à maiori parte Capituli, Collegij, vel Vniuersitatis fit à toto Capitulo, Collegio, ut Vniuersitate factum censeatur.

2 Sed modò dubium est, primò vtrum omnes Cardinales consentire debeant, in ipsomet Compromissarios; an potius sufficiat, ut consentiant in Compromissum faciendum, seu in forma compromissi seruandi à Compromissa

promissariis in electione Summi Pontificis. Albanus de Cardinalibus *quest.* 21. Azorius 2. p. lib. 4. cap. 2. *quesito* 2. Sopranus præceptor meus in *manuscriptis*, de electione Papæ, lib. 3. cap. 23. existimant satis esse, ut Cardinales omnes consentiant in ipsum compromissum constituendum, seu in forma electionis per Compromissum faciendæ; non autem opus esse consensu omnium, & singulorum in ipsosmet Compromissarios. Ratio est quia, quæ in vnam intentionem, seu finem inducta sunt, contrarium effectum operari non debent, *l. qui hominum, ff. de solut. l. legata inutilibus, ff. de adimendis legatis*, & *cap. cum dilectus de condit.* sed ista constitutio edita fuit, ut electio Summi Pontificis facilius, & celerius fiat; facilius autem, & celerius fieri non posset, si omnium Cardinalium consensus in ipsosmet Compromissarios requireretur, si enim maior pars Cardinalium conuenire non potest in certum Pontificem eligendum, multò minus credendum est, omnes & singulos consensuros in vnum, vel plures Compromissarios designandos.

Ego verò arbitror requiri consensum omnium, & singulorum, etiam in ipsosmet Compromissarios. Ratio est, tum quia Gregorius XV. statuit, ut in electione faciendâ per com-

promissum, Cardinales omnes, nemine dissentiente, committant potestatem eligendi aliquibus Cardinalibus eiusdem Collegij, sed tunc datur alicui facultas eligendi, dum adest consensus in ipsum cui facultas datur; ergo necessarius est consensus in Compromissarium, id est eum, cui facultas eligendi conceditur; tum quia Summus Pontifex requirit consensus omnium in compromissum ineundum, ibi, *Electio celebrata aliter, quam per viam compromissi, nemine dissentiente ab omnibus initi nulla sit, &c.* Sed tunc compromissum initur, dum consensus & facultas datur ipsismet compromissariis; ergo requiritur consensus in ipsosmet Compromissarios; tum quia Compromissarij eligunt immediatè Pontificem, vice omnium Cardinalium; ergo par est, ut immediatè omnium consensu constituantur; hæc ratio communiter affertur à Doctores, quamvis apud me difficultate non careat, ut patet in aliis negotiis, quæ à Procureto Capituli à duabus Capituli partibus constituto peraguntur; hic enim vices omnium gerit, licet ab omnibus constitutus non fuerit, sed tantum à maiori parte; tum denique quia sic expressè colligitur ex Cæremoniali, pag. 101. *vers. Secundus modus*, ita in simili Miranda tom. 2. *quest. 23. art. 38.*

Ad

Ad rationem in contrarium. Respondeo inde non sequi constitutionem Gregorij superfluam esse, suóque fine, ac intentione defraudari: fieri enim potest, vt Cardinales qui in eligenda certa in Pontificem persona discordes sunt, & disconueniunt, concordés efficiantur in eligendis Compromissariis, de quorum fide, integritate, & affectu minimè dubitent.

3 Secundò dubium est, qua forma consensus in compromissum ineundum exhibendus sit. Respondeo exhiberi posse ea forma, qua ipsimet Cardinales compromittentes voluerint; cùm enim in Iure definitum non fuerit, quo pacto compromissum ineundum sit, relicta videtur compromittentibus facultas consentiendi, seu compromittendi ea ratione qua voluerint. Quamobrem viua voce, seu acclamatione, seu scripto Compromissarios instituere, & enunciare possunt, vt bene Sopran. loco citato, cap. 24.

4 Rogabis vtrum taciturnitas sufficiat ad compromissum ineundum, vt si Cardinalis interrogatus an velit talem in Compromissarium eligi, & ipse non abnuat, non respondeat, sed omnino taceat. Respondeo negatiuè, tum quia taciturnitas non sufficienter indicat consensum, dum agitur de renunciando

iure suo, tum quia compromissum initur consensu compromittentium, qui autem tacet, neque consentire, neque dissentire videtur *de reg. Iuris, in 6.* ita Rodriguez *quest. regular. tom. 2. quest. art.* Miranda *in manual. tom. 2. quest.*

Obiicies, qui tacet consentire videtur, *de reg. Iur. in 6.* Respondeo videri consentire in iis, quæ proprium commodum, & utilitatem respiciunt, non autem in iis, quæ sibi præiudicium, & incommodum afferunt, vt in simili docui *de matrimonio, & de Sacramentis*, cum Sanchez, Rebello, Suarez, & aliis.

5 Secunda conditio est, vt plures sint Compromissarij: Ratio est, tum quia Gregorius XV. asserit potestatem eligendi committendam esse aliquibus Cardinalibus, vbi notanda est illa particula *aliquibus*, quæ numero plurali enunciatur, & de pluribus verificatur; tum quia Summus Pontifex, si vno Compromissario, vel pluribus disiunctiuè contentus fuisset, hac loquendi forma vsus fuisset, vni, vel pluribus; tum quia in materia dubia standum est propriæ verborum significationi, nisi aliud ex subiecta materia, vel ex antecedentibus, & consequentibus, vel ex alia lege colligatur.

Contrarium sustinet Sopranus *lib. 3. cap. 26.* putans satis esse, vt vnus tantum Compromissarius

missarius eligatur. Ratio est, tum quia verbum *aliqui*, vel *aliquibus* non necessariò plures requirit, sed in vno etiam verificari potest, ex Glossa in cap. *quia propter*, de *electione*, tum quia, plurale aliquando pro singulari ponitur, propterea in Iure dicitur pluralem orationem esse aliquando in suas singularitates resolvendam, ex Bartol. in l. *falso*, ff. de *condit. & demonstr.* & l. 3. §. 1. ff. de *negot. gestis*, & Matthæi 27. Latrones dicuntur illuisse Christo, etiamsi vnus tantum illuserit, vt alij Euangelistæ innuunt.

Ad has rationes respondeo, solutionem constare ex rationibus à me allatis; plurale enim non ponitur pro singulari, nisi ex subiecta materia, aut aliunde colligatur pro singulari vsurpari, vt tradit Cardinalis Tuschus tomo 2. lit. D. concl. 333. num. 1. & littera P. concl. 367.

6 Sed modò dubium est, Primò, quot Compromissarij sint instituendi. Respondeo, duos vel plures institui posse, quia pluralis locutio etiam duorum numero contenta est, *reg. pluralis de reg. iuris in 7. l. vbi numerus*, ff. de *testibus*, cum aliis apud Euerardum in *top. legal. loco* 54.

7 Secundò dubium est, qua forma instituendi sint Compromissarij. Respondeo, eo

K 5 modo

modo eligendos esse, quo omnes, & singuli Cardinales compromittentes voluerint, vt dictum est *num. 3.* Ratio est, quia Gregor. XV. in sua constitutione non decernit modum eligendi Compromissarios; ergo eligi possunt ea ratione, & modo, qui à Cardinalibus compromittentibus approbatus fuerit; in Cæremoniali tamen Gregorij *vers. Secundus modus, pag. 101. & seqq.* assignatur modus, & forma qua fieri potest compromissum; præceptum tamen non imponitur seruandi illam Cæremonialis formam, in hac parte, vt colligitur ex illis verbis, *cuius formæ præxis potest esse huiusmodi.*

Obiicies, Gregorius in sua Bulla præscribit formam eligendi Summum Pontificem; ergo eadem forma seruanda est in electione Compromissariorum, cùm eodem iure censeantur principale, & accessorium, *reg. accessorium, de reg. iuris, & l. etiam. C. de iur. dot.* Respondeo, negando consequentiam; aliud enim est electio Pontificis, aliud Compromissarij, & à diuersis, & disparatis non valet illatio, *l. Papinianus exuli, ff. de minoribus, & regula accessorium, non valet, vbi militat diuersa ratio, ex l. si is, C. de prædiis minorum, cum aliis apud Tuschum tom. 1. littera A. concl. 76. num. 36.*

8 Tertia conditio est, vt Compromissarij
sint

sint Cardinales: sic enim decernitur in Bulla Gregorij X V. ibi, *Aliquibus ex eorundem Collegio Cardinalium committerent eligendi potestatem.* Ratio autem qua videtur adductus Pontifex ad hoc constituendum, est: tum quia citius & facilius, hoc ita constituto, celebrari potest electio Summi Pontificis, quàm si liberè facultas eligendi extraneum concessa fuisset: Cardinales enim animo magis distraherentur in eligendo extraneo, quàm Collega, tum quia Cardinales iure, & potestate gaudent eligendi Pontificem: ergo facultas eligendi in ipsos potius, quàm in extraneos qui nullo electionis iure gaudent, compromittenda est; tum quia Cardinales melius norunt mores aliorum Cardinalium, quàm extranei; par autem est, vt Compromissum eligendi in eum fiat cui explorati, & perspecti sint mores Cardinales eligendi, vt bene Sopranus *loco citato, cap. 28.*

9 Quarta conditio est, vt nullus in se compromittat, aut post compromissum seipsum eligat. Ratio est, quia ex constitutione Gregorij X V. nemo potest sibi suffragium ferre, imò ipsius electio irrita est, defectu vnus suffragij, si eius suffragium numerum ad electionem sufficientem compleat; nam in Bulla Gregorij X V. dicitur, *In duabus tertiis parti-*
bis

*bus suffragium electi non numeretur, nec quisquam
sive scrutiniij, sive scrutiniij & accessus, sive compro-
missi via procedatur, seipsum eligere, seu suffra-
gium sibi dare nullatenus possit, electi tamen per-
sona si in Conclavi sit, debeat in numerum Cardi-
nalem computari; & infra, electi suffragio non
computato, ita ut nemo seipsum elegerit.*

10 Sed modò dubium est, vtrum Compromissarij possint vnum ex ipsis Compromissariis eligere. Respondeo affirmatiuè, nisi oppositum habeatur in forma Compromissi. Ratio est, tum quia ipsi non sunt deterioris conditionis aliis; tum quia aliàs irrogari posset fraus, & iniuria Compromissario maximè idoneo, si ab aliquibus hoc fine Compromissarius constitueretur, ne ipse ad Pontificatum promoueretur; tum quia sicut deputatus ad erogandas pauperibus eleemosynas, non priuatur iure illius eleemosynæ, ita, &c. Huius sententię sunt Innocentius, Archidiaconus, Hostiensis, & Panormitanus *in cap. qui Episcopatum*, 8. *quest. 1.* Syluester *verb. electio 2. questio 17.* Rodriguez *tom. 2. quest. 53. art. 12.* Miranda *in Manuali quest. 23. art. 40.* & alii. Imò Syluester *questio 18.* & Miranda *loco citato art. 40. sub finem*, putant Compromissarium posse sibi suffragium ferre, ut electionem de se factam compleat, & perficiat. Verum hæc doctrina

na

na post Constitutiones Summorum Pontificum Gregorij XV. & Urbani VIII. sustineri non potest.

11 Quinta conditio est, vt Compromissarij eligant Papam in Conclauis clauso; nam Gregorius XV. irritat electionem alibi factam, ibi, *Electio alibi quàm in Conclauis clauso, nulla sit*, vide suprascripta *quest. 3. num. 1.*

12 Sexta conditio est, vt Compromissarij seruent in electione formam sibi à Cardinalibus compromittentibus præscriptam, si forma eis præscripta fuit, ita Syluester *verb. electio 2. questio 14.* Miranda *tom. 2. quest. 23. art. 37.* Gloss. *in cap. si quando de elect. in 6.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 14. questio 11.* Ratio est, tum quia Compromissum veluti rationem, & quasi speciem mandati habet; de ratione autem mandati est, vt eius forma non excedatur. *l. diligenter, ff. mandati*; tum quia sic colligitur *ex cap. tum in iure, de electione*, ex quo textu Doctores communiter colligunt compromittentes posse formam Compromissariis præscribere, quam Compromissarij seruare teneantur, modo aliquid illicitum non iniungatur: quamobrem hanc formam præscribere possunt, vt qui plura suffragia tulerit electus censeatur; plura autem voco, vel in ordine ad ipsos Compromissarios eligentes, & ad ipsamet suffragia

fragia simul, vel tantum in ordine ad ipsamet suffragia; quapropter conuenire possunt, vt si quinque Compromissarij designati sint, & vnus electus sit in Papam à tribus, validè censeatur electus, quia plura habet suffragia, tam in ordine ad eligentes, quàm ad ipsa suffragia, item mandare possunt, vt si vnus electus sit à duobus alijs, singulis singulos eligentibus, electus à duobus validè censeatur electus, quia plura tulit suffragia, quàm alij; melius tamen, & tutius est præscribere, vt is tantum legitimè electus censeatur, qui à duabus partibus electus fuerit; hoc enim pacto accommodant se formæ, toti Cardinalium Collegio præscriptæ in electione Papæ. Idemque in Cæremoniali Gregorij *vers. Secundus modus, pag. 102.* innuitur, vbi assignatur forma Compromissarij præscribenda; caueant tamen compromittentes, ne quid illicitum imponant (nullus enim ad illicita obligatur) aut aliquid contra naturam electionis mandent, vt si obligent Compromissarios ad eligendum aliquem designatum ab ipsis compromittentibus; hoc enim naturæ, & rationi electionis aduersatur; natura enim electionis postulat, vt vnus è pluribus liberè eligatur, ita Calderinus *consil. 49.* Cardinalis Tuschus *tom. 2. littera E. concl. 62. num. 2.* Miranda *loco citato.*

Obiicies

Obiicies primò, Gregorius X V. decernit Summum Pontificem aliter eligi non posse, quàm per scrutinium, quasi per inspirationem, & per Compromissum; ergo Cardinales non possunt aliam formam Compromissariis præscribere, cùm in Summi Pontificis constitutione, dispensare nequeant. Respondeo Summum Pontificem electum à Compromissariis, seruata forma à compromittentibus præscripta, censi electum per compromissum, etiamsi ipsimet Compromissarij non eligant viâ scrutinij, vel quasi inspirationis, vel compromissi.

Obiicies secundò, nemo plus iuris in alium transferre potest, quàm ipse habeat, sed Cardinales compromittentes non possunt sibi formam præscribere in eligendo Summo Pontifice; ergo nec eam præscribere possunt Compromissariis. Respondeo ad maiorem propositionem, Cardinales compromittentes habere ius præscribendi formam Compromissariis, quamuis ipsi ea forma vti fortè nequeant. Ratio est, quia in electione ab ipsismet Cardinalibus celebranda, præscribitur forma in hac constitutione, non tamen præscribitur forma celebrandi compromissum, aut eligendi Pontificem per Compromissarios necessariò requisita, vt patet ex ipso

Cære

Cæremoniali, vers. Hic optimum erit.

Dixi in sexta conditione, si forma eis præscripta fuit, nam si compromittentes nullam formam Compromissariis in electione seruandam iniunxerunt, liberum ipsis erit eam adhibere formam, quam voluerint; cùm enim Summus Pontifex nihil in hac re peculiare præscribat, censetur casum in dispositione iuris communis reliquisse; casus enim in lege omissus relinquitur dispositioni iuris communis, *l. commodissimè, ff. de liber. & posthum. l. si verò, ff. soluto matrimonio, cap. cæterum de iudiciis;* consequenter Cõpromissarij facere poterunt, quod sibi à iure permittitur, propterea poterunt viua voce, aut scripto, aut per suffragia clausa, vel aperta eligere. Optimum tamen consilium inibunt conueniendo, quòd per quamcunque prolationem verborum, suum dare consensum non intelligunt, nisi eum in scriptis referant, vt in Cæremoniali dicitur, *vers. 2. completo, pag. 102. & 103.*

13 Quæres vtrum valida sit electio minus idonei facta à Compromissariis. Ratio dubitandi ad probandum non valere, est, quia facultas data Compromissariis ad eligendum, intelligitur de idoneo, nec Electores præsumuntur velle facultatem ad actum illicitum concedere; ita in simili, Syluester *verb. electio.*

2. que

2. *questio* 13. *Miranda tom. 2. quest. 23. art. 36.*
& alij.

Sed mihi distinguendum videtur, vel Cardinales facultatem eligendi concesserunt Compromissariis sub conditione eligendi dignum, vel nullam conditionem adiecerunt; si facultatem sub dicta conditione concesserunt inualida est electio indigni à Compromissariis facta, quia Compromissarius non potest excedere formam compromissi, si verò nullam conditionem adiecerunt, censeo electionem validam esse, quia contra Papam legitimè electum nihil obiici potest, quod non sit contra substantiam electionis, vel quod non sit in Iure expressum.

Ex quo patet quid dicendum sit ad illam quæstionem, qua quæritur, quid sentiendum sit dum duo Compromissarij eligunt indignum, vnus verò idoneum & dignum; electio enim indigni, præfertur electioni digni, modò nihil substantiale desit, & compromissum factum sit sub hac forma, vt is electus censeatur qui plura habuerit suffragia; vide Syluestrum *verbo electio*, contra Panormitanum *in capite cum in iure de electione*, & *Mirandam tom. 2. quest. 23. art. 41.*

L P V N

PUNCTVM III.

De electione quæ fit quasi per
inspirationem.

SUMMARIUM.

- 1 Electio per inspirationem quotuplex sit.
- 2 Electio per inspirationem fieri debet in Conclavi clauso.
- 3 Electio facta in sacello, seu Capella clausa, an valida sit?
- 4 Electio fieri potest in quolibet loco Conclavis.
- 5 Electio facienda est post decem dies à die obitus.
- 6 Electio per inspirationem fieri debet consensu omnium.
- 7.8 Electio per inspirationem an valida sit, si tempore complenda electionis aliquis Cardinalis sensibus destituatur, ita ut loqui non valeat, aut suum consensum ore, vel scripto portare.
- 9 Electio per inspirationem valida est, etiamsi aliqui prius dissenserant, qui postmodum consentiant.
- 10 Electio per inspirationem facienda est, cum verbo

verbo eligo ore, vel scripto prolato.

- 11 *Electio per inspirationem fieri debet, absque prævio tractatu de speciali persona.*
- 12 *Tractatus nomine quid intelligatur.*
- 13 *Tractatus quotuplex sit.*
- 14 *Tractatus quilibet in electione per inspirationem prohibetur.*
- 15 *Tractatus consultivus, & informativus, an necessario præmittendus sit in electione, quasi per inspirationem.*
- 16 *Tractatus decisivus quid requirat, ut irritam reddat electionem.*
- 17 *Electio quandònam inchoata censeatur.*
- 18 *Electio quasi per inspirationem facta prævio tractatu, an valida sit, si electus tractatum penitus ignorabat?*

I **P**Ræmittendum est electionem per inspirationem, duplicem esse, alia dicitur simpliciter per inspirationem, alia quasi per inspirationem. Electio per inspirationem est illa, quæ fit instinctu Spiritus sancti, cum evidenti aliquo miraculo, & signo præsentia eiusdem Spiritus sancti, ut contigit in electione Nicolai, Ambrosij, & aliorum, de qua sermo est in cap. statuimus, §. his omnibus 61. distinct. Electio quasi per inspirationem, fit quidem impulsu Spiritus sancti, sed absque visibili signo, &

miraculo testante vim, & præsentiam Spiritus sancti, ut de Gregorio II I. anno 731. Leone II I. anno 795. Paschali, & aliis traditur à Doctoribus. Gregorius XV. *in hac Bulla*, non præscribit formam electionis, quæ fit *simpliciter per inspirationem*. Ratio est, tum quia, quæ fiunt per inspirationem Spiritus sancti, via extraordinaria fiunt, quæ autem via extraordinaria fiunt, humanis legibus non subiiciuntur, *cap. duæ sunt 19. quest. 2. & cap. nisi cum pridem, de renunciat*. Tum quia, ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Tum quia *Judith. 8.* reprehenditur populus, quòd legem Spiritui sancto præscripserit, determinando tantum, & tale tempus intra quod Oloferni dederentur, nisi auxilium, & subsidium conferretur.

Agit ergo solum Pontifex de electione *quasi per inspirationem*, hæc enim cum via ordinaria fiat, subiicitur humanis legibus, quæ ipsius Spiritus sancti auxilio conditæ fuerunt, ut supra docui *de loco in quo facienda est electio, quest. 3. num. 1. vers. Obiicies primò*. non tamen hinc sequitur Spiritum sanctum humanis legibus subiici, sed eos qui spiritus sancti impulsu via ordinaria aliquid facturi sunt: hocposito explicandum est quænam in electione *quasi per inspirationem*, seruanda sint.

VNICA PROPOSITIO.

2 **A**D validam Summi Pontificis electionem faciendam *quasi per inspirationem*, quinque conditiones requiruntur.

Prima est, vt fiat in Conclauis, vt superius probatum est, *quest. 3.*

3 Obseruant tamen aliqui Doctores electionem censi factam in Conclauis, etiam si non fiat in loco ad hoc præparato, sed in sacello, sacratio, seu capella clausa, quamobrem si omnes omnino Cardinales diuino Spiritu tacti, & peracto iam sacro Spiritus sancti, quod post nonum diem ab obitu Pontificis peragitur, conueniant in Capellam, seu Sacrarium, vel alium locum, eoque clauso, & exclusis iis, qui ad electionem conuenire non debent, electionem celebrent nemine dissentiente, electio valida est, cum censeatur facta in Conclauis; nomen enim Conclauis genericum est, & extenditur ad quemlibet locum in ædibus qui clauditur clauis communi iis, qui ad illum locum conuenire debent, causa illius negotij quod tunc temporis peragitur; quamuis fortè locus ille ad alia officia deputatus esset, & iuxta naturam, & rationem officij, ad quod deputatus erat, speciale nomen sortiretur, E. S. Capellæ; Sacrarij, Capituli, &c.

L 3

4 Roga

166 De Electione legitima

4 Rogabis, vtrum electio, *quasi per inspirationem*, fieri possit quolibet in loco Conclauis. Respondeo affirmatiuè, modò Conclauè sit clausum, & adsint reliquæ conditiones proximè enumerandæ. Ratio est, quia ad valorem huiusmodi electionis requiritur solùm, vt fiat in Conclauis clauso omnibus consentientibus cum verbo *eligo*, voce, vel scripto prolato.

5 Secunda conditio est, vt electio fiat post decem dies. Ratio est, quia electio, *quasi per inspirationem*, faciendâ est de consensu omnium habentium ius eligendi, nemine dissentiente, sed si fieret infrâ decem dies non fieret de consensu omnium habentium ius, cùm Cardinales infrâ decem dies habeant ius eligendi, nec omnes conuenerint vt suppono, vide supradicta *quæst. 4.*

6 Tertia conditio est, vt electio fiat de consensu omnium, nullo prorsus discrepante, sic enim decernitur in Bulla Gregorij in §. *matura*, & §. *quod si electio*. Ratio cur omnium consensus in huiusmodi electione præscribatur, est, tum quia in aliis electionibus quæ fiunt *per inspirationem* requiritur consensus omnium, nullo dissentiente, *cap. quia propter, de elect.* & ibi Ioan. And. & alij; tum quia consensus omnium, est ratio cognoscendi electionem factam fuisse immediatè instinctu Spiritus

tus

tus sancti ; ergo iure meritò ad electionem per huiusmodi *inspirationem* consensus omnium exigitur, quicquid nonnulli apud Tusc. tom. 2. lit. E. concl. 74. n. 9. in oppositum sentiant.

Obiicies primò, multa alia decreta, Concilia, & electiones fiunt instinctu Spiritus sancti, & nihilominus valida sunt, etiamsi consensus omnium non intercedat: ergo, &c. Respondeo electionem instinctu Spiritus sancti dupliciter fieri posse. Primò immediatè, secundò mediatè, media scilicet consultatione, tractatu, aut alia hominis industria; electio quæ immediatè fit impulsu Spiritus sancti consensum omnium requirit, quia quæ à Spiritu sancto immediatè fiunt, eodem modo fiunt in omnibus, in quibus est eadem ratio actionis, qua enim ratione Spiritus sanctus vnum mouet, omnes mouet, & omnes vnus animi facit voluntates, cap. schisma 24. quest. 1. & cap. de illis 24. quest. 4. Electio verò quæ solum mediatè fit à Spiritu sancto, consensum omnium non exigit, quia Deus eam liberæ hominum voluntati relinquit, prout propria cuiusque ratio dictauerit.

Obiicies secundò, iuri naturæ aduersatur, vt vnus omnibus præualeat, si autem in electione Pontificis requireretur consensus omnium, & singulorum, sequeretur vnum dissenti-

rientem præualere omnibus, cum ipse suo dis-
 sensu electionem impediatur, aliis eam deside-
 rantibus. Respondeo iuri naturæ aduersari, ut
 vnus omnibus præualeat in agendo, seu in
 actione perfectiua, non verò in impediendo,
 seu in actione impeditiua, ut communiter fa-
 tentur Iurisperiti, & patet tum in testamento,
 vel in matrimonio, in quo defectus vnus te-
 stis valorem contractus impedit, tum in ven-
 ditione alicuius rei indiuiduæ, communis plu-
 ribus, in qua fieri potest, ut dissensus vnus plu-
 rium consensui præponderet, & præferatur;
 nam in re communi potior est conditio pro-
 hibentis, *cap. in re communi. de reg. Iuris in 6. d.*
perfundum, ff. de seruit. rust. præd. & l. Sabinus, ff. de
communi diuidundo. Idem militat in electione
 per scrutinium, in qua consensus duarum par-
 tium requiritur, ita ut si vnus desit, electio vi-
 tietur, & non subsistat, ita Hieronymus Al-
 ban. *de Cardinal. quæst. 21.* Sopran. præceptor
 meus *in manuscriptis, de electione Summi Ponti-*
ficus, lib. 3. cap. 14.

Obiicies tertio in electione Summi Ponti-
 ficis magna celeritate vtendum est, *cap. ubi pe-*
riculum, de electione; nam Ecclesia Sede vacan-
 te in magno discrimine versatur; sed electio
 celeriter fieri non solet dum consensus om-
 nium exigitur; ergo ritè consultum non vide-
 tur

tur electioni Pontificis, & vniuersali Ecclesiæ commodo, statuendo electionem de consensu omnium celebrari. Respondeo primò, Electionem *quasi per inspirationem* non obesse celeritati, quia dum vult Spiritus sanctus immediate ad electionem promouere, & compellere, citò, & celeriter mouet, & impellit prout vult. Respondeo secundò, non desiderari, nec deesse alios modos, & rationes electionis, quibus electio celeriter fieri possit Summus enim Pontifex non solum præscribit electionem fieri, *quasi pro inspirationem* verum etiam per scrutinium, vel compromissum. Respondeo tertio, prius consulendum fuisse legitimæ electioni, ne per impressionem, aut alia turpi ratione fieret, quàm celeritati; matres enim quæ filios in lucem celeriter, & ante tempus edunt, abortum facere consueuerunt, & tumultos potius, quàm mundum replent, vt in simili D. Bernardus.

7 Sed modò dubium est primò, vtrum valida sit electio facta, dum aliqui Cardinales tempore complendæ electionis, *quasi per inspirationem* loqui non possunt, sensibusque ita destituuntur, vt suum consensum ore, vel scripto præstare nequeant. Respondeo electionem validam esse, si à Medicis, seu peritis credantur diutius eo morbo detinendi, &

alij omnes Cardinales consentiant. Ratio est, quia isti censentur absentes, is enim absens in Iure existimatur, qui sentire non potest quid præsentibus faciant, Bald. in *l. quicumque, C. de servis fugitiuis*; si verò non credantur diutiùs eo morbo detinendi, sustinenda est electio. Ratio est, quia non censentur abesse, cum ibi materialiter præsentibus sint corpore, & animus corpori breui conciliandus, & reddendus sit, quòd enim parum distat, nihil distare videtur, *l. diuortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio*, existimo tamen huiusmodi electionem non diutiùs sustinendam esse, sed breui, exempli gratia, spatio vnus horæ. Ratio est, quia cum singulis diebus duo scrutinia peragenda sint, quæ non modicum temporis spatium requirunt, existimo electionem, *quasi per inspirationem*, non ad eò sustinendam esse, vt impediatur id quod ipsis Cardinalibus stricto præcepto iniungitur.

Ex quo sequitur electionem, *quasi per inspirationem*, quæ dilata aliquantulum fuerat ob Cardinalis deliquiù, sed postmodum peracta, & absoluta, perturbari non posse ab eodẽ Cardinali, postquam sibi redditus fuerit, secùs si Cardinalis ad se redeat, antequam electio absoluta sit, tunc enim iure gaudet electionis, *cap. ubi periculum, §. si verò, de electione*, vbi Pontifex

tifex decernit, vt si aliqui re integra, id est, nondum electo Summo Pontifice, in eodem negotio, in eo statu, in quo ipsum inuenerint, admittantur; ob id etiam Cardinalis qui tempore scrutiniij animi deliquio laborabat, poterit in accessu suffragium dare, si tunc temporis ad se rediit.

8. Maior difficultas est, quid faciendum sit dum Cardinalis ita obmutuit, aut ita morbo correptus fuit, vt neque loqui, neque scribere valeat. Respondeo in electione per scrutinium seruanda esse, quæ Pontifex tunc temporis seruanda præscribit, de quibus *suprà*; in electione verò, *quasi per inspirationem*, debet alium substituere, qui consensum ipsius decumbentis prodat scripto, aut voce per verbum *eligo*, Cùm enim Pontifex nihil in hoc casu statuatur, standum est iuri communi, iure autem communi ea facere censemus, quæ auctoritate nostra, & nobis mandantibus fiunt, *l. 2. C. de iureiuran.* constare tamen debet Cardinalibus de mandato, & voluntate consentientis, vt benè Sopran. *loco citato quest. 15.* Rodriguez *tom. 2. questionum regul. quest. ... art. ...* Miranda *in manuali tom. 2. quest. 23. art. 7.* Syluester *verbo electio 1. quesito 7.*

9. Secundò, dubium est, vtrum electio per *inspirationem* valida sit, si aliqui dissenserunt,

&

& postea consensum præstiterunt. Respon-
 deo affirmatiuè, quia prior dissensus extin-
 ctus est, & adhuc verum est hunc electum
 fuisse de consensu omnium; tum quia sicut
 ex opposito electio inualida est, dum quis con-
 sentit, & postea consensum reuocauit ante
 completam electionem (electio enim non di-
 citur facta nemine dissentiente) ita electio
 valida est, dum quis dissensit, & postmodum
 ante completam nominationem, seu electio-
 nem consensit, ita Hostiensis *tit. de elect.*
§. qualiter sit facienda. Baif. *direct. 3. part. cap. 16.*
 Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 11.*

Ex quo patet electionem, *quasi per inspira-*
tionem non vitiari, & subuerti ob dissensiones,
 & diuersas sententias, quæ tempore electionis
 intercesserant, sed postmodum omnes con-
 quieuerunt, & in electionem vnius consense-
 runt. Ratio est, quia adhuc verum est dicere
 huiusmodi electionem factam fuisse nemine
 dissentiente, cum in conclusionem electionis
 omnes conuenerint, quamuis in electione in
 fieri non omnes concordessent, vt benè So-
 pran. *quest. 12.*

Idem sentiendum est, dum quis semel vno
 iam nominato, alium nominat ante comple-
 tam electionem; huiusmodi enim electio vali-
 da est, quia fit nemine dissentiente in Concla-

ui clauso, & sine tractatu de speciali persona, vt suppono; imò laudabiliter agit, qui iusta de causa alium nominat, relicto primo, quem nominauerat; Sapientis enim, vel saltem sapientiæ est, iusta de causa mutare consilium, præsertim si in melius mutetur, quamobrem qui semel indignum nominauit sciens, aut nesciens, sed postmodum aduertens indignum esse, non solum ex honestate, verum etiam ex officio, tenetur suffragium reuocare, dum potest, & dum cognoscit ex huiusmodi electione damnum Ecclesiæ sequi; item qui vnum nominauit, & postea aduertit alium æque dignum, vel digniorem ab aliis omnibus probari, potest in eum qui ab aliis probatur consentire, quia iustam habet mutandi suffragij causam, cum Ecclesiæ negotium vtiliter agatur, digniorem eligendo, & electionem quamprimum iustè, & legitimè fieri potest absoluendo, vt benè Sopran. loco citato quest.

13. & 14.

Obiicies, quòd semel placuit, amplius displicere non potest, *cap. quod semel de regul. Iuris, in 6.* Præterea facultas ad aliquid faciendum cessat primo actu, *l. bouem. §. hoc sermone, ff. de verborum significatione.* Item qui semel in Pontificem nominatus, ius acquisiuit, consequenter illi fit iniuria alium nominando,

nando, præsertim cum turpius sit eiici, quam non admitti, *cap. quemadmodum*, §. *alioquin de iureiurando*, Glossa *cap. per vestras de donat. inter vir.* Respondeo hæc valere solum dum electio semel completa fuit, secus si electio adhuc erat in fieri, nec ob id fit iniuria semel nominato, cum eligens utatur iure suo, quo uti potest quamdiu electio completa non est, nec ob id dicitur nominatum eiicere, sed dimittere, seu deserere, ut pluribus docet Sopran. *quest. 13. & 14.*

10 Quarta conditio est, ut consensu præstetur servata præscripta forma; forma autem quæ præscribitur in Bulla Gregorij, est, ut consensus exhibeatur cum verbo *eligo* expresso ore, vel scripto, si ore exprimi nequeat. Ratio huius dispositionis est, tum quia, verba sunt animi notæ, & nullum certius est nostræ mentis signum, quam verba, ut communiter DD. fatentur, tum quia vitatur confusio, & perturbatio, quæ in exprimendo alia ratione consensu sequi posset; tum quia sicut conveniunt in electione personæ, ita æquum est, ut in forma electionis non dissentiant; tum quia consensu exprimi solet, aliquando nutu capitis, aliquando pedibus, in sententiam eundo alterius, seu accedendo ad eum quem eligit, aliquando acclamatione, aliquando manuum

exten

extensione, seu eleuatione, seu complofione inter se, vel ad aliud, aliquando calculis, seu fabis, de qua re Cardinalis Bellarminus *de Cler. cap. 9. & 16.* Congruentior autem modus fit per verba, ergo hic iure merito præceptus fuit. Ratio verò qua Gregorius X V. adductus videtur, vt electio *quasi per inspirationem* fiat, adhibito verbo *eligo*, est, quia huiusmodi verbum est maximè expressiuum consensus illius rei, de qua agitur, nullùmque reperiri potest quod congruentius, facilius, & expeditius, videatur, vide Mirandam *in Manuali tom. 2. quest. 23. art. 17.* Syluestrum *verbo electio 1. quesito 3.* Rodriquez *tomo 2. quest.*

11 Quinta conditio est, vt huiusmodi electio fiat, absque vilo præcedente tractatu de speciali persona; nam in Bulla Gregoriana dicitur, *Nullo præcedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo præcedente de persona speciali tractatu.*

12 Sed modò dubium est, Primò, quid intelligatur nomine tractatus. Respondeo intelligi consultationem, seu discussionem, indaginem, inquisitionem, colloquium, seu confabulationem, quæ ad aliquid perficiendum præmittitur, *l. 5. in principio, & §. penult. de præscript. ita Baldus tomo 4. consil. 133. & alij communiter.*

13 Secun

13 Secundò dubium est, quotuplex sit tractatus. Respondeo duplicem esse, alius dicitur consultivus, seu informativus, alius decretivus, seu decisivus, seu definitivus, seu inclusivus; tractatus consultivus consistit in inquisitione, seu informatione, quæ de re, seu persona aliqua traditur, vel suscipitur, ut si quis ab alio petat, an talis Cardinalis sit probatæ, vel depravatæ vitæ, an ei placeat electio talis Cardinalis, an speret fore, ut ritè valeat Pontificium munus sustinere, an credat eligendum si proponatur, alter verò respondeat affirmando, vel negando, opponendo, vel collaudando, & inde accedat ad electionem; tractatus decisivus suscipitur, vel dirigitur ad certò decernendum, seu stabiliendum, seu excludendum, vel includendum, & non tantum ad informandum, vel inquirendum, & explorandum, ut si nonnulli prævia promissione animo promittendi facta conveniant ad aliquem nominandum, vel sibi dent certam fidem de tali eligendo; si verò rationibus alicui suadeant, ut talem nominet, aliqui Doctores putant esse tractatum decisivum, sed oppositum mihi probatur, nisi accedat promissio, seu conventio: nam rationes potius pertinent ad tractatum hortativum, vel consultivum, quàm ad decisivum; alioquin nunquam liceret rationes afferre

afferre in tractatu consultiuo, sed quasi temere faciendus esset tractatus, vel omnia scrupulis plena redderentur; præsertim cum adductio argumentorum, & rationum diuinæ inspirationi non aduersetur.

Ex quo licet inferre electionem, *quasi per inspirationem*, non vitari precibus, & exhortationibus præcisè, quia hæ nullibi prohibentur, & non sunt tractatus; imò Sopranus *loco citato quest. 10.* idem sentiendum putat, quando minæ, seu metus incutitur ad alicui suffragandum potius, quàm alteri, modò metus non incutiatur omnibus, & inscius sit ille qui eligitur. Ratio est, tum quia alioquin liberum esset cuique postea impugnare electionem; tum quia metus non tollit omnino voluntarium; tum quia metus non est tractatus, & adhuc verum est dicere electionem factam fuisse nemine dissentiente, cum is qui per metum consentit non dicatur dissentire licet præciso metu non consensisset, sed dissensisset: oppositum tamen mihi probabilius videtur iuxta dicta *quest. 1. punct. 2. num. 2.*

14 Tertiò dubium est, vtrum quilibet tractatus in electione, *quasi per inspirationem*, prohibeatur. Respondeo prohiberi decisiuum, & decretiuum, non verò informatiuum, seu inquisitiuum, & consultiuum.

M

Quòd

Quòd prohibeatur decisivus, patet; tum quia in hac Bulla prohibentur conventiones de certa persona eligenda, tractatus autem decisivus est conventio de certa persona eligenda; tum quia vel prohibetur tractatus consultivus, vel decisivus; non consultivus, ut statim probabo, ergo decisivus; tum quia tractatus decisivus de certa persona repugnat electioni *per inspirationem*; electio enim cum huiusmodi tractatu facta adscriberetur potius humanæ industriæ, quàm Spiritui sancto, *cap. per inquisitionem, de electione*; ergo Gregor. XV. hunc prohibuit in hac electione.

Quòd verò prohibitus non sit tractatus consultivus, seu informativus probatur primò, quia ab antiquo iure non receditur, nisi quatenus Iure nouo statuitur, *l. precipimus, §. finali, C. de appellatione*; sed iure antiquo conceditur tractatus consultivus, & informativus *cap. in nomine Domini 2. 3. distinet.* & iure nouo huiusmodi tractatus non prohibetur; nam illa verba, *Nulla precedente de speciali persona tractatu*, intelligi possunt de tractatu decisivo, ut patebit ex rationibus, proximè sequentibus; ergo non est prohibitus tractatus consultivus, seu informativus.

Secundò, quia idem Gregorius in sua Bulla ait, se non vetare tractatus pro electione habendos;

bendos; sed tractatus informatius habendus est pro electione, *cap. in nomine Domini citato*; ergo tractatus informatius non vetatur.

Tertiò, quia Pontifex præsumendus non est sibi contraria dicere, cum ergo permittat, & prohibeat tractatus, dum prohibet; intelligitur de decisiuo, dum permittit, de consultiuo.

Quartò, quia Canones præcipientes tractatum ante alienationem bonorum Ecclesiasticorum, intelliguntur de consultiuo, & informatiuo, non de decretiuo cum conclusione; ergo etiam dum Pontifex prohibet tractatum in electione, intelligendus est de tractatu decisiuo.

Quintò, quia dum aliquid à pluribus in utilitatem Ecclesiæ disponendum est, sacri Canones 12. *quest. 2.* iubent tractatum præmitti; sed hic agitur de maxima Ecclesiæ utilitate; ergo tractatus præmitti potest, non decisiuus; ergo consultiuus.

Sextò quia versamur in materia pœnali, in qua electio aliter facta irritatur, & electus excommunicatur, & Apostaticus existimatur; sed in materia pœnali benignior interpretatio facienda est; ergo, &c. ita Sopranus *lib. 3. de electione Pontificis, cap. 18. & cap. 21. quest. 2.* & alij recentiores.

M 2 Obiicies,

Obiicies, Pontifex mandat electionem, quasi per inspirationem fieri, nullo præcedente tractatu; dictio autem *nullus*, est vniuersalis negatiua, Rota *decis. 843. num. 5.* Menochius, Corneus, & alij apud Tuschum *tomo 2. litt. D. concl. 315. & seq.* apud Gratium, & alios; ergo excludit omnem prorsus tractatum. Respondeo illam dictionem esse vniuersalem, & intelligi de quolibet tractatu decisiuo, non de consultiuo; sufficientem enim rationem habemus ad hanc interpretationem faciendam.

15 Rogabis, vtrum tractatus consultiuus, & informatiuus in electione per inspirationem, non solum sit permissus, verum etiam necessario præmittendus. Respondeo necessario præmittendum non esse. Ratio est, quia huiusmodi electio fit impulsu Spiritus sancti; Spiritus autem sanctus potest omnes absque præuio tractatu permouere, & impellere.

Obiicies, Papa in *cap. in nomine Domini, 23. distinct.* præcipit Cardinales conuenire ad tractandum de electione Pontificis. Respondeo præcipere, vt conueniant ad agendum de electione, non autem præcipit, vt semper, & in omni electionis genere tractatum præmittant.

16 Quartò dubium est quænam requirantur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus viciet, & irritam reddat electionem factam, quasi
per

per inspirationem. Respondeo duo requiri.

Primò, vt tractatus fiat ante ipsam electionem ; nam in Bulla Gregoriana dicitur , *Nullò precedente de speciali persona tractatu* ; quamobrem si inchoata iam electione tractatus fiat, electio valida est , quia non dicitur præcedere electionem, sed comitari , & quod certo tempore prohibetur , alio censetur permissum, *l. promissor. ff. de constitut. pecun. & l. si in suam, ff. de verborum obligat.* ita Sopranus *cap. 18. ad finem, & cap. 21. quæst. 3. & 4.*

17 Electio tunc inchoata censetur iuxta nonnullos Doctores, quos sequitur Sopranus, quando Cardinales omnes conuenerunt in locum electionis , & parata sunt omnia ad faciendam electionem, exclusique sunt illi, qui ad electionem conuenire non debent ; in moralibus enim actio inchoata censetur, quando omnia parata sunt , & expedita ad agendum, ita Hostiensis, Boërius , & alij , asserentes electionem *per inspirationem* , non vitiari tractatu in Capitulo, sed tractatu extra Capitulum habito ; ego verò probabiliùs censeo, electionem tunc censerì inchoatam , dum aliquis Cardinalium , aliis præsentibus , quantum est ex se aliquem in Papam acclamauit, seu suffragium tulit ; tunc enim res non videtur integra , sed inchoata ; non verò videtur inchoata , dum

M 3 parata

parata sunt omnia, sicut iudicium non dicitur inchoatum ante citationem, quæ est actus iudicialis, etiamsi aliàs parata essent omnia ad Iudicium necessaria, iis tamen non inchoatis.

Secundò requiritur, vt tractatus decisiuus, seu inclusiuus fiat de speciali persona; Summus enim Pontifex approbat electionem, *quasi per inspirationem*, quæ fit nemine dissentiente, *Nullo precedente de speciali persona tractatu: & infra, Nullo precedente de persona speciali tractatu.*

Hinc sequitur primò, electionem, *quasi per inspirationem*, inualidam esse, dum præcessit tractatus de aliquo certo includendo, & hic electus fuit; idem sentiendum putat Sopran. *lib. 3. cap. 21. quest. 7.* quando præcessit tractatus exclusiuus specialis personæ. Ratio ipsius est, quia huic conueniat verba dispositionis; sed oppositum mihi probabilius videtur, si is de quo initus erat tractatus exclusiuus, electus ipse fuit in Pontificem; nam hinc magis apparet electionem factam fuisse, *quasi per inspirationem*, impulsu Spiritus sancti, cum homines ipsum antea promoueri nollent. Idem mihi dicendum videtur, dum tractatus inclusiuus præcessit, de alio, quàm de eo, qui modò electus fuit; nam hic non videtur electus hominum

num

num industria, sed Dei, qui omnes vnus moris facit habitare in domo, & fidelium mentes vnus efficit voluntatis. An autem excommunicatio incurratur, constabit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.* vbi ostendam incurri.

Secundò sequitur electionem validam esse, dum tractatus præcessit de excludendis omnibus Cardinalibus, talis nationis, seu de eligendo Papam, talis solum nationis. Ratio est, tum quia alioquin etiam irrita esset electio, dum Cardinales conueniunt, vt nullus qui non sit Cardinalis eligatur; tum quia hic non est tractatus de speciali persona; nam persona specialis, est persona certa, determinata, & indiuidua, seu hæc numero, ex Baldo *in l. Gallus, §. ille casu, ff. de liber. & posth.* Panormit. & alij communiter apud Iacobatum *de Concilio lib. 4. art. 4. num. 140.* An autem excommunicatio incurratur in præfato casu, certum est incurri, vt patebit ex dicendis *disp. 2. quest. 7.*

Tertiò validam esse electionem factam præcedente tractatu de generali persona; tum quia, tractatus de speciali persona, de quo Pontifex loquitur, non extenditur ad tractatum de persona generali; prohibitio enim certæ rei, non extenditur ad non expressam, *cap. quod sedem de offic. Ordinarij;* tum quia hic

non repugnat electioni *quasi per inspirationem*, tractare enim de persona in generali, nihil est aliud, quàm agere ad eligendū aliquem in generali, quod in omni electione fieri cōsuevit.

18 Sed modò dubium est, vtrum electio, *quasi per inspirationem* facta, præcedente tractatu de speciali persona inualida sit, si electus huiusmodi tractatum penitus ignorabat. Sopranus præceptor meus *in tractatu de electione Pontificis, lib. 3. cap. 21. quest. 5.* existimat validam esse. Ratio est, Primò, quia Summus Pontifex electum præuio tractatu, Apostaticum, & non Apostolicum vocat, vinculo excommunicationis, aliisque pœnis obstringit, & punit; sed pœna non debetur, vbi non est culpa; ergo hac pœna non punitur electus inscius tractatus; Secundò electio per simoniam, cuius inscius erat electus, non vitiat substantiam electionis; ergo neque tractatus de speciali persona, cùm par ratio videtur. Tertiò, quia salubriter prouisum non esset Ecclesiæ, quia facta electione possent Cardinales contra electum excipere, & tractatum præcedentem probare.

Sed mihi dicendum videtur electionem inualidam esse, tum quia Pontifex absolutè irritat electionem *per inspirationem factam* præcedente de speciali persona tractatu, tum quia

quia tractatus præcedens electionem, opponitur electioni, *quasi per inspirationem*; inde enim licet coniecere electionem factam non fuisse impulsu Spiritus sancti immediatè (cùm Spiritus sanctus ad rem illicitam non impellat) sed Cardinalium opera, & industria, ita Hostiensis, Boërius, & alij asserentes tractatum extra Capitulum vitare electionem.

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo inde probari electum iis pœnis non puniri, non tamen electionem subsistere, non ob culpam electi, sed defectu eorum, quæ ad electionem *quasi per inspirationem* requiruntur, ut à simili patet in contractu absque debita solemnitate celebrato, quem constat irritum esse, etiamsi bona fide factus sit.

Ad secundam, quicquid sit de antecedente, de quo suprâ *quest. 2. §. unico*, negatur consequentia. Ratio disparitatis est, quia tractatus præcedens electionem opponitur rationi, & naturæ electionis *per inspirationem*.

Ad tertiam, Respondeo salubriter Ecclesiæ prouisum esse; tum quia Pontifex decernit ea seruari, quæ ad rationem talis electionis requiruntur; tum quia ob id non eliditur electio, quia cùm omnes consenserint, fides præstanda non est iis Cardinalibus, qui tractatum obiciunt, ut suprâ docui cum Baldo, & aliis.

PUNCTVM IV.

De creatione Pontificis successoris facta
per designationem, & electionem
à Papa adhuc viuente:

S V M M A R I V M.

- 1 Pontifex licitè non potest sibi successorem eligere sine urgentissima causa.
- 2 Neque licitè potest successorem eligere sine consensu omnium Cardinalium.
- 3 Pontifex de plenitudine potestatis potest sibi successorem validè eligere.
- 4 Pontifices an aliquando vfi sint potestate absoluta eligendi Pontificem.
- 5 Clemens prius à D. Petro in successorem electus, an Papatui cesserit.
- 6 Linus, & Cletus non fuerunt absoluti Pontifices, sed cooperatores, & Suffraganei SS. Petri, & Clementis.
- 7 Tractatio de potestate absoluta Pontificis ad Theologos pertinet, non ad Canonistas.
- 8 Pontifex an possit sibi duos successores eligere, eodem tempore, qui eandem auctoritatem adaequatè, vel inadaequatè in totum orbem exercent.

Tria

TRia principaliter in hac quæst. explicabo; Primò, vtrum Pontifex possit sibi, de potestate saltem absoluta successorem licitè eligere; Secundò, vtrum validè; Tertiò, vtrum Papa validè possit duos successores eligere, qui eandem eodem tempore auctoritatem exercent, seu an Ecclesia duos Summos Pontifices creare possit.

PRIMA PROPOSITIO.

Summus Pontifex licitè non potest sibi successorem eligere, sine vrgentissima, & grauiissima causa, & sine consensu omnium Cardinalium; quòd non possit sine vrgentissima causa probatur.

Primò, quia Sūmus Pontifex vti non debet potestate absoluta, seu plenitudine potestatis, absque grauiissima causa, ex Innocentio *cap. innotuit, de electione. Panormit. in cap. ad hæc de re-scriptis*, & aliis quos sequitur Iacobatius *lib. 7. art. 5. num. 134. & 292.* Electio autem successoris pertinet ad plenitudinem potestatis, alioquin Summus Pontifex hoc pacto fere semper eligeretur, quod est contra consuetum Ecclesiæ vniuersalis vsum.

Secundò, quia ex huiusmodi electione facile arripi posset occasio scandali, & Papa-

tus iure quasi hæreditario ad consanguineos transmitteretur, cum graui Ecclesiæ vniuersalis damno, & plurimorum scandalo.

Tertiò, quia Cardinales hoc tempore iurant obseruantiam constitutionis Greg. XV. circa electionem Papæ; Papa autem nõ potest contra iuramenti vinculum facere, cum iuri naturali diuino subiiciatur; nisi fortè dicas Cardinales iurare obseruantiam illius constitutionis, dum Papa Collegialiter ab ipsis tanquam Cardinalibus eligendus est, non verò dum Papali auctoritate gaudebunt, alioquin non liceret Papæ, Gregorij constitutionem variare.

2 Quòd verò Pontifex licitè nequeat sibi successorem eligere sine consensu omnium Cardinalium, patet, quia singulis Cardinalibus per capita competit ius eligendi Pontificem; sed iuri alterius derogari non potest ipso non consentiente, *cap. quod omnes tangit de reg. Iuris, in 6. & cap. 1. 66. distinct.* ergo Pontifex non potest successorem eligere non consentientibus singulis Cardinalibus, alioquin ipsorum Iuri derogaret, & præiudicium afferret.

Obiicies, Reges, & Principes licitè eligunt sibi successores absque vllius consensu, & sine
vrgen

urgentissima causa; ergo etiam Pontifex sibi successorem licite potest eligere absque graui causa, & sine Cardinalium consensu. Respondeo primò, negando antecedens, nisi populus consentiat, aut nisi Reges, & Principes pleno iure, & independente à populorum voluntate, Principatibus, & Regnis potiantur. Respondeo secundò, negando consequentiam. Ratio disparitatis est, tum quia huiusmodi Reges, & Principes pleno iure in suos subditos gaudent, eo quod iure belli Regna sibi subegerint (subactis enim libertas in totum, vel in partem aufertur) vel populis consentientibus hoc ius liberè acquisuerunt; tum quia præfati Reges ius eligendi in alios non transtulerunt, vt suppono, alioquin nec ipsi licite possent alium Regno præficere, inuitis, & dissentientibus iis qui eligendi iure gaudent; tum quia sacer Principatus temporalia Regna dignitate longè antecellit, nec par est, vt iure quasi hæreditario instar bonorum temporalium in successores transmittatur.

SECUNDA PROPOSITIO.

3 **S**ummus Pontifex de plenitudine potestatis potest sibi successorem validè eligere. Ratio est.

Primò,

Primò, quia electio Summi Pontificis pertinet ad visibilem Ecclesiæ administrationem, & gubernationem; sed Summus Pontifex ea omnia facere potest, quæ pertinent intrinsecè ad visibilem Ecclesiæ administrationem, ut patebit ex rationibus proximè sequentibus; ergo potest sibi successorem eligere.

Secundò, quia Summus Pontifex validè potest Collegio Cardinalium se adhuc vi-
uente facultatem eligendi successorem concedere, (quicquid in contrarium dicant Albanus *quest.* 53. & Azorius *lib.* 4. *cap.* 6. *ques.* 4.) ergo potest etiam per seipsum eligere; hæc consequentia probatur, tum quia administratio Ecclesiæ est perfectissima Monarchia, consequenter quicquid potestatis hierarchicæ in singulis Ecclesiæ membris reperitur, id totum longè perfectiùs residet in supremo capite, quod in Ecclesia constat esse Summum Pontificem, ut fusè probat Nicolaus Sander *de Eccles. Monarch. lib.* 1. & 2. Bellarm. *lib.* 1. *de Romano Pontif. Beram. lib.* 2. & 3. contra Spalantem, & Suarez *de fid. defens. adversus Regem Angliæ, lib.* 3. *cap.* 19. & *seqq.* tum quia qui potest aliquid per alium, potest etiam idem munus per seipsum obire, nisi dignitatis suæ limites excedat, propriumque gradum deceat.

Tertiò,

Tertiò, quia D. Petrus potestatem habuit eligendi sibi successorem, cum huiusmodi potestas intrinsecè pertineat ad visibilem vniuersalis Ecclesiæ administrationem, quæ D. Petro deneganda non fuit; ergo etiam Summus Pontifex facultatem habet eligendi sibi successorem; hæc consequentia probatur, quia Summus Pontifex eandem integram, illæsam, & illibatam habet potestatem erga visibilem Ecclesiam, quam habuit D. Petrus, quod triplici ratione probo; tū quia D. Petro, & successoribus æquè dictum fuit *pasce oves meas*; tum quia Summus Pontifex dicitur hæres, & successor Petri; hæres autem succedit in integram auctoritatem præcessoris, nisi aliquid ei à Prædecessore detractum fuerit, & diminutum, quod dici non potest de auctoritate Papæ, cum id nulla ratione, & sufficienti fundamento probari queat; tum quia alioquin Hæreticis, dum casus aliquis circa Summi Pontificis auctoritatem contingeret, occasio daretur asserendi Papam in eo casu facultatem non habere, etiamsi illam D. Petro concedant; vide Suarez *in tractatu de fidei defensione, lib. 3. cap. 13. num. 12. & cap. 15. & sequent.*

Quartò, quia D. Petrus elegit Clementem sibi successorem, vt testatur ipsèmet Clemens
epist. 1.

epist. i. ad Iacobum fratrem Domini. & lib. 3. constit. cap. 45. Ioannes Papa in epist. ad Episcopos Germaniæ; & habetur cap. i. 8. q. i. Sanctus Leo, Venerabilis Beda, & alij apud Cardinalem Bellarmin. lib. i. de Clericis cap. 8. & apud Baronium in Annalibus anno 69. num. 11. apud Soprannum præceptorem meum in manuscriptis de electione Summi Pontificis lib. i. cap. 8. quibus adde Suarez loco citato num. 13.

Quintò, quia Episcopi, & alij inferiores Prælati possunt consentiente Summo Pontifice sibi successorem eligere, vt quotidiana constat experientia; ergo etiam Papa potest sibi successorem eligere; cùm minoris potestatis Episcopis, & Prælati inferioribus minimè sit.

Sextò, quia potestas eligendi Pontificem est sacra, & spiritualis, consequenter est à Deo immediatè, & in illo residet cui Deus eam contulit, Christus autem eam contulit immediatè Pontifici; non autem aliis; Christus enim non commisit Ecclesiam suam Ecclesiæ suæ, oves ouibus, agnos agnis, sed oves & agnos Pastori, & fideles Capiti, vt bene post Caiet. opusc. i. de auctor. Papa, Suarez loco citato lib. 3. cap. 10. Sopran. lib. i. de elect. Papa, cap. 9. §. 1.

Septimò, quia ex sententia, quæ Summo Pontifici

Pontifici facultatem eligendi sibi successorrem denegat, plura sequerentur absurda; nam Primò sequitur, Ecclesiæ statum non esse perfectè Monarchicum, sed potius Polyarchicum, quod est falsum; tum quia Christus Petro tantùm, & Pontificibus ipsius pro tempore successoribus dixit, *Pasce oves meas*; tum quia potestas Ecclesiastica quæ in singulis Ecclesiæ membris reperitur, perfectiùs in Romano Pontifice tanquam in Capite residet, & continetur.

Secundò sequeretur statum Monarchicum non exigere, ut omnis potestas, quæ circa Reipublicæ administrationem in membris reperitur, longè perfectiùs in capite Monarchiæ contineatur; hoc autem falsum est, ut ex Aristotele 3. *Polit.* 5. & 8. *Ethic.* 10. probant Bellarmin. *lib. 1. de Pontifice cap. 1. & alij.*

Tertiò sequeretur perfectum Monarcham non posse successorem eligere, vel de successore agere, hoc autem perfectæ Monarchiæ aduersatur, ex Aristotele *lib. 5. Polit.* 3. & *lib. 8. cap. 10. & aliis.*

Quartò sequitur non omnem potestatem, quæ in Petro fuit, esse etiam in Pontificibus ipsius successoribus; hoc autem falsum est; tum quia potestas eligendi, pertinet ad Ecclesiæ administrationem; omnis autem pote-

N ftas

stas pertinens ad Ecclesiæ administrationem, æquè in successoribus residet, ac in Petro, cum Christus æquè omnibus dixerit, *Pasce oves meas*; tum quia sequeretur mutatum esse Ecclesiæ regimen, cum Petri successores idem præstare nequeant quod præstitit Petrus; tum quia ex potestate, quam Christus Petro contulit, non possemus arguere, quid Pontifices hoc tempore possint, si semel admittamus potestatem aliquam in Petro extitisse, quæ in successoribus non reperiatur; aliam rationem affert Suarez, *de Fidei defensione lib. 3. c. 18. n. 12.* quæ apud ipsum videri potest.

Octavo, quia huius sententiæ sunt egregij, & nobiles Doctores, tam Canonistæ, quam Theologi, Felinus *cap. 1. de constit. num. 23.* Cardinalis Jacobatius *lib. 9. de Concilio art. 3. n. 10.* Andreas Dualius, *lib. 3. de potest. Pontificis, Victoria in Relat. 2. de potest. Papa, q. 2. num. 2. & 3.* Caiet. *in opusc. 1. de auctoritate cap. 13.* Martinus Ledesma *2. parte comment. lib. 4. 9. 20. art. 1. conclus. 10.* Cardinalis Bellarminus *lib. 2. de Clericis cap. 8.* Franciscus Suarez *tractatu de fide, spe, & charitate, disp. 10. sect. 4. num. 16. & in tom. de fidei defensione, lib. 3. cap. 13. num. 13.* Franciscus Turrianus *lib. 3. cap. 10.* Ioannes Hieronymus Sopranius *de electione Summi Pontificis, cap. 7. & seqq.* & alij Theologi contra quamplures

plures Canonistas, quos infra *in obiectionibus proxime sequentibus* enumerabo.

Obiicies primò, ius naturale, & diuinum dictare videntur, vt quis sibi successorem non eligat sine interuentu Cleri, teste Magno Leone *cap. in nomine, distinct. 23.* ergo Summus Pontifex iure naturali, & diuino, non potest se solo sibi successorem eligere. Respondeo primò, hinc solum colligi, Pontificem licitè non posse per se ipsum solum successorem pronunciare, non tamen hinc sequitur electionem fore inualidam; cum multa illicitè fiant, quæ tamen facta tenent. Respondeo secundò Leonem eò loci loqui de electione Episcoporum, & aliorum inferiorum, quorum electio non ad Laicos, sed ad Ecclesiasticos pertinet; ideo enim asserit electionem Ecclesiasticorum, sine interuentu Cleri fieri non posse, vt explicet huiusmodi potestatem penes Laicos non residere, dicitur tamen à Clero fieri, dum auctoritate Pontificis, qui vniuerso Clero præsidet, celebratur.

Obiicies secundò electio successoris subsistere non potest; nam vel successor eligitur, viuento Summo Pontifice, & sic essent duo Summi Pontifices, eodem tempore, cum successor à Papa legitimè electus, sit verus Pontifex, ex suppositione; vel eligitur eo mortuo,

& hoc dici non potest, cum Papa qui è viuis decessit, erga visibilem Ecclesiam potestate careat. Respondeo eligi à Papa adhuc viuente, non per electionem absolutam, quæ statim vires habeat, sed per designationem, pro eo scilicet tempore, quo Papa ex hac vita migraverit, quo pacto David electus fuit à Saule, & Consules aliàs in Republica Romana eligebantur, & hæres instituitur à testatore, & lex vim habet etiam mortuo conditore; nec tamen hinc sequitur duos esse eodem tempore in Ecclesia Pontifices, cum successor electus non acquirat Pontificatum per absolutam electionem, sed per designationem, quæ completum effectum sortitur mortuo præcessore.

si Dices non-entis nullæ sunt qualitates, & operari supponit esse, *cap. bonæ de electione, cap. nuper de donat. inter virum, & uxorem, & l. traditio. ff. de acquir. rerum domin. l. eius qui, §. quoniam, ff. si certum petatur, l. Pomponius, §. final. ff. de acquirenda possess.* ergo electio mortuo Pontifice non prodest. Respondeo non-entis, seu mortui nullas esse qualitates, seu operationes de integro, & totaliter, posse tamen esse effectum completum eius actionis, quam dum viueret, egit, vt in nostro casu.

4° Obiicies tertio, Pontifices nunquam vfi sunt hac potestate; ergo signum est hanc potestatem

testatem apud ipsos non residere. Respondeo primò, D. Petrum hac potestate vsum fuisse, in electione Clementis, & probabile est etiam successores hac potestate priscis temporibus vfos fuisse, cum fideles initio nascētis Ecclesiæ ad electionem Summi Pontificis commodè conuenire non possent, vt innuunt Pamelius *in notis ad Epist. 52. S. Cypriani, num. 3.* & apud eum Pichius, Platina, & Panuinus; & Bonifacius elegit Vegelium, quamuis postea electionem reuocauerit, eo quòd à Vegelio deceptus fuisset. Respondeo secundò, negando consequentiam, quamuis enim admitterem alios Pontifices hac eligendi forma vfos non fuisse, non tamen hinc sequitur Papam hac potestate destitutum esse, cum aliqua fieri possint à Papa, quæ hactenus facta non fuerunt, nec cuncta hactenus contigerint, quæ possibilis existimantur, sicut ante Martinum V. nunquam cum aliquo dispensatum fuerat in voto solemnī Religionis, & nihilominus facultas in eo voto dispensandi Summo Pontifici compete-
 bat, & sicut Papa posset cum vxore manere, ex communi DD. sententia, si forte vir coniugatus in Papam eligeretur, quem Electores nescirent vxorem habere, & vxor ab eo recedere nollet, & tamen hic casus nondum accidit, nec euenturum credo.

Obiicies quartò, si potestas eligendi successorum Summo Pontifici conuenit, maximè, quia D. Petrus elegit sibi successorem Clementem, & hanc potestatem in successores transtulit, sed hæc ratio non est firma, & valida. Primò, quia incertum est Petrum sibi successorem Clementem elegisse. Secundò, quia etiam si admittamus elegisse iuxta nonnullorum Patrum auctoritatem, nihilominus non verè elegit, sed tantum nominauit; nomen enim electionis propriè loquendo adhiberi solet, tam ad significandam nominationem, quàm propriam electionem. Tertiò, quia hoc fuit priuilegium personale sancti Petri, sicut fuit donum miraculorum; priuilegium autem personale ad successores non transfertur. Quartò, quia Clemens immediatè non successit D. Petro, sed Lino, seu Cleto; quarto enim inter Pontifices ordine numeratur Clemens, ut patet, tum ex narrationibus historicis, tum ex *Canone Missæ*, ibi *Lini, Cleti, Clementis*. Quintò, quia à morte S. Petri, vsque ad obitum Clementis intercesserunt 26. anni: nam fertur Clementem mortuum esse tertio Trajani anno; & Lino vndecim annos, sex Cleto, & nouem Clementi adscribant; vel ergo dicendum est, Clementem in Pontificatu viginti sex annis extitisse, quod

quod est contra vulgatum illud axioma, *non videbis annos Petri* (Petrus enim tantum 25. annis Ecclesiam vniuersalem rexit;) vel asserendum est Clementem à D. Petro electum non fuisse, cum Cleti successor fuerit. Respondeo ex electione Clementis à D. Petro facta maximum desumi argumentum, ad probandum Summos Pontifices, hac eligendi facultate gaudere; an autem D. Petrus, Clementem sibi successorem elegerit, superius à me probatum fuit in quarta ratione: Ex quo patet responsio, ad primam huius quartæ obiectionis rationem.

Ad secundam. Respondeo Doctores, & Patres nomine electionis, qua D. Petrus Clementem elegit, intelligere veram, & propriam electionem, vt apertè constat, tum ex Ioanne Papa, & ipsomet Clemente, aliisque asserentibus D. Petrum tradidisse Clementi Romanum Pontificatum, tum ex venerabili Beda, affirmante D. Petrum consecrasse Clementem in sibi successorem, tum ex Cronologico Pontificum, quod communiter circumfertur; hæc autem verificari non possunt de nominatione propriè accepta, sed de electione.

Ad tertiam. Respondeo negando illud fuisse priuilegium personale D. Petri; tum quia potestas eligendi successorem pertine-

bat, & pertinet intrinsecè ad Ecclesiæ gubernationem; potestas autem intrinsecè perti-
nens ad visibilem Ecclesiæ gubernationem,
non est personalis, sed realis adnexa dignitati,
& collata D. Petro, & eius successoribus, dum
Christus vniuersaliter, & indistinctè dixit,
Pasce oues meas; tum quia si semel admittere-
mus ea quæ à D. Petro gesta fuerunt, non ex
reali, sed ex personali priuilegio facta fuisse,
tota ferè Summi Pontificis potestas rueret, &
non leuis occasio de ipsius auctoritate detra-
hendi Hæreticis concedi videretur; Hæretici
enim admittunt Petrum fuisse caput Apосто-
lorum, Vicarium Christi, & quamplura in Ec-
clesia administranda potuisse; admittunt
etiam Summum Pontificem esse Petri suc-
cessorem, sed cùm deducimus, hoc fecit Pe-
trus, vel ab eo fieri potuit: ergo etiam à Pon-
tifice ipsius successore fieri potest: Negabunt
hanc consequentiam asserendo hoc fuisse
personale Petri priuilegium. Ad id quod di-
citur de potestate patrando miracula, quæ
D. Petro concessa fuerat, respondetur huius-
modi potestatem pertinere ad gratias gratis
dadas, & non spectare intrinsecè ad vniuersa-
lem Ecclesiæ administrationem; nam etiam
alij qui gubernationi Ecclesiæ non præsent,
dono miraculorū Deo cōcedente frui possunt.

Ad

Ad quartam respondent aliqui. Primò Clementem præ modestia Pontificatui cessisse, vt exemplum successoribus præberet fugiendæ dignitatis, etiamsi D. Petrus ipsum tanto dignitatis gradu promeritum, & dignum pronunciaffet, ita Suarez *tomo de fidei defens. lib. 3. cap. 13. num. 13.* vbi hanc sententiam probabiliorem vocat.

5 Respondeo secundò, Clementem fuisse immediatè Petri successorem, nec vnquam Pontificatui renunciaffe, vt constat ex Ioanne Papa III. *in sua epistola*, idèmq; ex Damaso *in vitis Pontificum*. Tertulliano *de præscript. cap. 32.* D. Hieronymo *lib. 1. aduersus Iouinianum, & cap. 52. in Isaiam.* Nicephoro, & aliis; probant Franciscus Turianus *de Canone Apostolorum, cap. 10.* Parisius *de resignat. lib. 2. quest. 1.* & Sopran. *de electione Summi Pontificis, lib. 1. cap. 9.* Præterea in Concilio Florentino, Alexander inter Pontifices quinto loco post Petrum enumeratur, quod fieri non posset, nisi Clemens statim post D. Petrum successisset, suppressis Lino, & Cleto:

6 Nam Linus, & Cletus non fuerunt absoluti Pontifices, sed cooperatores Pontificatus, & suffraganei D. Petri, adhuc viuentis, vt testantur Ioannes Papa *loco citato.* Azorius 2. *part. lib. 4. cap. 6. quæsto. 5.* & alii; hæc de cau-

sa Linus, & Cletus inter Pontifices enumerantur, licet veri Pontifices minimè fuerint; Imò Linus, qui proximus Petro enumeratur, ante D. Petri mortem martyrij palma Capitone, & Rufo Consulibus coronatum fuisse ferunt. Metaphrastes in *vita SS. Petri, & Pauli*. Marianus Scotus in *Chronico*, Sophorinus Hierosolym. *homil. de agone Petri*. Baronius verò *tomo 1. anno 80.* & alij putant Linum secundo post Petri mortem anno obiisse.

Ad quintam, Respondeo variam fuisse annorum supputationem; alij enim dicunt Linum viuentem Petro, mortuum fuisse, alij eo defuncto, asseruntque Linum, & Cletum, tot annos Pontificatum gessisse, non quia verè Pontifices fuerint, sed quia D. Petri in Pontificatus officio cooperatores extiterunt. Alij respondent Clementem confirmasse Linum, & Cletum, iisque coadiutoribus, & cooperatores exemplo Petri usum fuisse, consequenter tot annos Pontificatus Lino, & Cleto adscribunt: verùm istæ responsiones difficultatem non euertunt, adhuc enim dici posset Clementem viginti sex annis Ecclesiam rexisse, licet opera Lini, & Cleti usus fuerit; quamobrem respondendum censeo Clementem non viginti sex annis, sed nouem, Pontificale onus post Christi mortem sustinuisse, à die

die 3. Kalen. Iulij anni 68. vsque ad diem 11. Kalendas Decembris anni Christi 77. non quidem viuento Trajano, sed Vespasiano, cuius decreto interfectus fuit, teste Honufrio.

Obiicies quintò, si Summus Pontifex successorem eligendi facultatem haberet, grauissima damna, & incommoda in Ecclesia Dei sequerentur, inter cætera facilè arriperetur occasio captandæ mortis.

Respondeo hinc solum inferri Summum Pontificem non posse successorem eligere, sine grauissima causa, & consensu vniuersi Cardinalium cætus, non tamen hinc sequitur electionem inuvalidam fore, quamuis enim priuilegiarius aliquando suo priuilegio abutatur, & dignus efficiatur qui priuilegio priuetur, non tamen ob id priuilegio caret, & inuvalidè agit quicquid agit. Respondeo secundò, ad diuinam prouidentiam pertinere, vt non permittat electionem successoris sine sufficienti causa, sicut ad eandem prouidentiam pertinet non permittere, vt Pontifex auctoritatem omnium Episcoporum in vniuerso orbe existentium reuocet, aut omnia ieiunia abroget, aut alia præcepta Ecclesiastica bono communi Ecclesiæ necessaria tollat.

Ad id quod dicitur de periculo captandæ mortis. Respondeo id esse quasi per accidens,

ex

ex malitia nonnullorum, alioquin neque testator posset hæredem instituere, nec Papa posset Episcopo facultatem eligendi successorem concedere, nec permittendæ essent leges, quibus scitur, quísnam ex filiis mortuo patre, regnum consecuturus sit.

Obiicies sextò, Doctores ferè communiter in Iure Canonico non mediocriter versati, facultatem eligendi successorem Summo Pontifici denegant, *Glossa in cap. si transitus 79. dist. & §. his omnibus 8. quæst. 1. Archid. cap. si transitus, dist. 79. Rolandus Rubrica de testamentis, num. 3. Panormit. cap. accepimus de pactis. Martinus Laudensis de Cardinalibus quæst. 20. & 39. Gomez reg. de infir. resig. q. 1. Albanus de Cardin. quæst. 32. Iacobatius lib. 5. de Concilio art. 22. num. 2. & lib. 6. art. 8. Gondislaus Villadiego de orig. & potest. Cardinal. quæst. 5. num. 19. & alij apud præfatos Doctores, quibus adde nonnullos Theologos Luifium Turrianum tract. de fide quæst. 1. art. 10. disp. 15. dub. 3. vers. Sed difficultas. Azorium 2. part. lib. 4. cap. 5. quæst. 3. & alios apud Turrecrematam cap. in nomine, quæst. 1. distinct. 23. ergo signum est Summum Pontificem non posse successorem eligere. Respondeo primò plures alios Doctores præsertim Theologos superiùs à me relatos, his proximè citatis opponi. Respondeo secundò,*

secundò, plures ex præfatis Doctõribus loqui de potentia ordinaria Pontificis, non de absoluta, de qua nos loquimur.

Respondeo tertio ad Theologos, non autem ad Canonistas, spectare tractationem, & disputationem de auctoritate absoluta Summi Pontificis, consequenter fidem potius in hac re præstandam esse Theologis, quàm Canonistis.

7 Quod tractatio de hac re ad Theologos pertineat, probatur, quia potentia absoluta Summi Pontificis continetur sub obiecto Theologiæ; est enim aliquid supernaturale, & sacrum, spectans ad actus liberos Dei, quod supposita reuelatione per humanum discursum cognoscitur: ergo illius tractatio ad Theologos spectat: hæc consequentia probatur, quia tractatio alicuius rei ad eam facultatem pertinet, intra cuius obiectum continetur; potentia autem Summi Pontificis absoluta continetur intra obiectum Theologiæ, nam Theologia pro obiecto habet Deum, quatenus est ex reuelatis per discursum cognoscibilis, siue in sua essentia, siue in suis actibus, tam liberis, quàm necessariis.

Quòd hæc tractatio non pertineat ad simplices Canonistas, probatur, quia absoluta potentia Pontificis non continetur intra ambitum,

tum,

rum, & fines Canonici Iuris; ergo tractatio de absoluta potestate Pontificis, non pertinet ad Canonistas: hæc consequentia probatur, quia nulla facultas fines sui obiecti transcendit, vel egreditur, sicut nec furor ultra crepidam; antecedens probatur, quia obiectum Iuris Canonici est vita humana, quatenus per sacros Canones, dirigi, gubernari, & coërceri potest; sicut obiectum Iuris Ciuilis, est hominum vita, quatenus Iure Ciuili instituenda, & dirigenda; potestas autem absoluta Papæ non coërcetur legibus Canonicis, cum Princeps suis legibus non teneatur, nec par in parem habeat potestatem.

Dices, Canonistæ possunt de potestate Summi Pontificis ordinaria differere, & disputare; ergo etiã de absoluta, cum par ratio videatur.

Respondeo negando consequentiam, nisi doctrinam à Theologis mutuò accipiant, ut disparitas istius rei clariùs intelligatur, aduertendum est, potestatem Principis duplicem esse, ynam absolutam iuxta quam suis, vel prædecessorum legibus non tenetur, alteram ordinariam, iuxta quam suis, vel prædecessorum legibus accommodare se consuevit, cum ergo Canonistæ versentur circa Canones, quorum dispositioni Papa consuevit se accommodare sequitur Canonistas posse de potestate

testate Papæ ordinaria agere, illiusque naturam, fines, & conditiones explicare, non verò de absoluta, ut eruditè explicat Sopranus præceptor meus *in manuscriptis de electione Papæ lib. 1. cap. 9. ad finem §. unico.*

Dices secundò, in corpore Iuris non solum continentur præcepta Ecclesiastica; verum etiam referuntur diuina, quibus declaratur quid credendum, quid faciendum, vel omitendum sit: ergo Canonistæ agere possunt de rebus diuinis, & consequenter de potestate absoluta Papæ, cùm scientia Canonica circa Canones versetur, & Papa legibus diuinis teneatur. Respondeo hinc solum sequi Canonistas posse de iis rebus differere, quæ in Iure Canonico traduntur, vel explicantur, non verò de iis quæ Papa de potestate absoluta præstare potest; cùm enim in corpore Iuris, nihil hætenus explicatum, vel definitum fuerit circa potestatem Papæ absolutam in electione successoris; sequitur tractationem de huiusmodi potestate ad Canonistas non pertinere, sed potius ad Theologos, intra quorum obiecti ambitum præfata potestas continetur.

TERTIA PROPOSITIO.

§. **P**apa non potest sibi duos successores eligere, qui eandem eodem tempore aucto

auctoritatem exercent, consequenter duo esse non possunt Ecclesiae Pontifices, consequenter Ecclesia duos Summos Pontifices creare non potest. Ratio est, tum quia Papa est Vicarius Christi, qui est Caput Ecclesiae: sicut autem dedecet, ut unius corporis plura sint capita, ita etiam ut Ecclesiae plures sint Summi Pontifices; tum quia Ecclesia, seu Pontifex non confert futuro Pontifici potestatem, sed designat, & eligit personam, cui Deus, posita electione debito tempore, auctoritatem & iurisdictionem tribuit: Deus autem praefatam auctoritatem non tribuit pluribus, sed unius Christus enim dum Pontificatum instituit, dixit Petro, *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, pasce oves meas, quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum, & in Caelis, quodcumque solueris super terram, erit solutum & in Caelis*, ita Glossa in cap. non autem 7. quest. 1. Sorus in 4. dist. 24. quest. 2. art. 5. Iacobatius de Concilio lib. 4. art. 3. num. 4. Gerson. & alij apud Azorium 2. part. lib. 4. cap. 12. & apud Suarez tomo de fidei defens. lib. 3. cap. 10. & seqq. contra Armacanum, Ocham, & alios.

Hinc sequitur primò non posse creari duos Pontifices, qui supremam in solidum in toto orbe iurisdictionem habeant, ut patet, tum ex allata ratione, tum quia Papa potestatem ha-

bet

bet in vniuersas Christi oues : tunc autem Papa, huiusmodi potestatem in vniuersas Christi oues non haberet; nam vterque Pontifex esset Christi ouis, & tamen alter in alterum potestatem non haberet, cum par in parem non habeat imperium, *l. nam & magistratus, ff. de recept. arbitr. cap. inferior, & cap. denique 21. distinct.*

Secundò, sequitur creari non posse duos Pontifices, quorum neuter quidquam possit sine altero, sed omnia simul ambo præstare debeant. Ratio est, tum quia id pugnat cum Christi institutione: Christus enim vnum instituit, & auctoritatem independentem ab altero contulit, tum quia Summa Pontificis potestas hoc pacto minueretur.

Tertiò, sequitur creari non posse duos Pontifices, quorum alter potestatem habeat in Oriente, alter in Occidente, tum quia Christus vnum tantum Pontificem instituit, cui vniuersam Ecclesiæ curam demandauit: tum quia Ecclesia duo haberet capita, nec ab utroque influxum reciperet, quod est contra naturam capitis.

Obiicies primò, Linus Pontificiam potestatem habuit, & exercuit viuentem Petro: ergo duo Pontifices in solidum eodem tempore esse possunt. Respondeo Linum tunc temporis
O fuisse

fuisse Petri coadiutorem, & cooperatorem, non autem Christi Vicarium, & Papam, vt superius docui, idemque habetur in Chronologico, quod gesta Summorum Pontificum summarie percenset.

Obiicies secundo, duo possunt esse Imperatores, & duo creari possunt eiusdem Ecclesie Antistites: ergo & Pontifices. Respondeo negando consequentiam. Ratio disparitatis desumitur ex institutione Papatus, Christus enim vnum Vicarium instituit, non plures simul; iure vero diuino interdictum non est, plures creari Imperatores, vel Antistites vnus certae Ecclesie, vide Thomam Campegiu[m] *de Concilio* c. 16. vbi quaerit an duo esse possint Imperatores.

*EPILOGVS, SEV
brevis enumeratio eorum, quibus
in hac prima disputatione ostendimus
substantiam electionis vitari,
& euerti.*

- 1 **S**I eligatur foemina, iuxta dicta, quaest. 2.
num. 1.
- 2 Si eligatur vir vsu rationis carens, q. 2. n. 2.

3 Si

- 3 Si eligatur vir non baptizatus, quæst. 2. num. 8.
 - 4 Si eligatur Hæreticus, quæst. 2. num. 9.
 - 5 Si eligatur aliquis per simoniam ab Electoribus, aut electo commissam: hic enim non solum ea vice inualidè eligitur, verum etiam inhabilis efficitur, qui in futurum eligatur, quæst. 2. num. 10. & ibidem toto §. vnico,
 - 6 Si electus non consentiat electioni de se factæ, quæst. 2. num. 4.
 - 7 Si electio non fiat in Conclauis, aut fiat in Conclauis nondum clauso, tota quæst. 3.
 - 8 Si electio liberè non fiat, sed per impressionem, seu metum grauem, quæst. 1. puncto 2.
 - 9 Si electio alia ratione fiat, quàm per scrutinium, compromissum, vel quasi inspirationem, consequenter electio facta per adorationem hoc tempore irrita est, quæst. 5. num. 3. & ibidem puncto 1. n. 5.
 - 10 Si electio per scrutinium fiat suffragiis schedularum non secretis, quæst. 5. puncto 1. num. 3.
 - 11 Si plures in schedula scrutinij nominentur, illud enim suffragium irritum est, consequenter si eo suffragio numerus suffragiorum ad electionem requisitus
- O 2 complea

compleatur electio irrita est, quæst. 5. puncto 1. num. 2.

12 Si is qui vni in scrutinio suffragatus est, eidem suffragetur, & in accessu, suffragium accessus inualidum est, consequenter non prodest ad electionem, quæst. 1. puncto 3. num. 2.

13 Si in electione per compromissum, non seruetur forma à Compromittentibus præscripta, quæst. 5. puncto 2.

14 Si in electione, *quasi per inspirationem* tractatus de speciali persona præcedat, aut non adfit consensus omnium, expressus verbo *eligo*, voce prolato, aut saltè scripto si ore proferri nequeat, q. 5. punct. 3.

15 Si elector seipsum eligit; ipsius enim suffragium sibi non prodest, quamuis ipse in numero Cardinalium in Conclauo existentium connumerandus sit, q. 5. puncto 1. num. 11.

DISPV